ԲԱԺՆԵՊԻՆ

ԱԻԵՐԻԱ տար. 60 ֆ. ոսկեր.
ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 35 » »
ԱՐՏԱՀԱՄ. տրվ. 4 տոլար
ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 2,50 »
ԻՐԱՔ ԵՒ ՊՐԱԶ. 1 Ամբ. ոսկի

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 3 ֆրանք։

ՁԵՌՔԻ ՀԱՏԸ 3,50 Ղրուշ։

ԱԶԳԱՎԱԿ

ՀԱՅԱՓԵԼԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԹԱՐԹ
25
ՄԱՅԻՍ
1929

«AZTAG»
JOURNAL ARMÉNIEN
B. P. 587
BEYROUTH, Gr. LIBAN
ՏԻՐ ԵՒ ՏՑՈՐԵՑ՝ Հ. ՊԱԼԵԱՆ

Գ. ՏԱՐԻ — ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ — ԹԻՒ 199

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

Մեծ Օրը

Մայիս 28ը, առանց խտրութեան, հայ ժողովրդի բոլոր խաւերուն համար սրբազան օր մըն է, և իրաքանչիւր հայ մարդ, պարտաւոր է զոհով ու խանդաղատանքով մօտենալ այդ նուիրական օրին։

Մայիս 28ը կը պատկանի Հայ ժողովրդին, որովհետեւ ան ծրագրաւ Հայ ժողովրդի վեց երկարը և տաժանելի դարերու երկունքէն մարմնաւորուեցաւ մարդկութեան և քաղաքակրթութեան մօտին Աշնամին՝ բռու կողմէ աւերակուած Հայ հողին վրայ։

Մայիս 28ը հայ ցեղի զարհուրելի զուլումին և աներևակայելի տանջանքին մէջ անջնջելի և անոպարտ պահած ՆԱՄՈՒՍի մէկ դրդապ պոռթկումն է, որ պսակուեցաւ փառաւոր յաղթանակով մը։

Մայիս 28ը, մեր զարաւոր զոհերու կողմէ Հայ ժողովրդի ընդունման և Հայ Հայրենիքի աւերման հրէշային ծրագրին դէմ արձգրացած հուժկու հարուածն է, որ մեր ժողովուրդը զանազանաբար վերցուց և վճռականօրէն իջեցուց անողորմ թշնամոյն գլխուն։

Մայիս 28ը, ամբողջ Հայութեան, կամ կռուելով ազատուելու և կամ պատիւով անհետանալու մէկ վճռական ժեսան է, որ իր նորագոյն պատմութեան Աւարայրը կը կերտէ, Սարտարապատի և Ղարաքիլիսայի արիւնաներկ ճակատամարտով, ուրանալ առանց տարութեան հայ զինուորը, ծերունին, կինը, կոյսը և մանուկը դեցին կսիներու ամենէն վճռականն ու կատաղին և դեռանեին արիւնարբու թշնամին։

Մայիս 28ը, Յոյսի և Հաւատքի յաղթանակին օրն է, որ ամբողջ ժողովուրդ մը, զոհոթայի ճանապարհներուն վրան իսկ հանեա պահեց և երբէք չընկրկեցաւ։

Որովհետեւ այդ դեղեցիկ օրուան համար, Հայ ժողովուրդը իր ամբողջութեամբ տառապեցաւ, ենթարկուեցաւ զանազան ծայրեղամտութիւններու և պարբերական ջարդերու, այդ երջանկաբեր Արշալոյսը ողջունելու համար սերունդներ շարունակ ամենամռնդակ ու արիւնոտ պայմաններու մէջ ամեն տեսակ հալածանքի ենթարկուեցան։ մեր ընտանիները զնատներու անտարտուռ մութն ու խաչելութեան արտաւիրքները ճաշակեցին և հպարտօրէն մահացան, որ ցեղի գոյութեան անհրաժեշտ ուժը՝ սրբազան Օրը դարձնեն։

Մայիս 28ը, մեր սիրելի թշնամիին հնականօրէն պատրաստած մէկ դատապարտութեան լկումի օրն է, երբ Վէհիպ Բաշան իր ստորած զինուորներով Արարատեան աշխարհը կուգեր արիւնով ողողել։ Այդ ճակատագրական կսիներու մէջ Հայ ժողովուրդը ցոյց բերաւ հրաշալի ռազմունակութիւն և արժանի դաս մը տալով նենգամիտ Վէհիպ Բաշային, պարտադրեց թշնամին ճանչնալ Հայ Պետութիւնը։

Մայիս 28ը փակեց երագային ասենչանքներու և օդային սարերու հորիզոնները մեր մէջ և բազուկի ուժով մնայն մեր երազներու իրականացման ճշմարտութիւնն ու կարելիութիւնը ապացոյց մ'ալ։ Ալ պէտք չունինք մինչեւ Մեծն Տիգրան կամ Հայկ. Գլուխներուն սեւեռելու մեր ակնարկները՝ շարունակելու համար մեր ազատագրութեան պայքարը, ահա Մայիս 28ի հերոսական աքթը, բաւական է մեր գալիք սերունդները առաջնորդելու դի վերջնական ազատագրման պայքարին։

Մայիս 28ը, վերջապէս հայութեան հնորհեց ամուր կորիզ մը որքան ալ ուժգոյն և կիսաղատ ըլլայ այսօր, հոն համախմբուած մօտաւորապէս մէկ միլիոն հայութիւն, որ իր սեփական տան և Հրենիքին մէջ շինարարական աշխատանքի է նուիրուած։ Եթէ Մայիս 28ի յայտարարութիւնը այնքան դժնդակ պայմաններու մէջ տարուած չըլլար, ոչ միայն ներկայ Հայաստանն անդամ չի պիտի ունենայինք, այլ հոն համախմբուած մէկ միլիոն հայութեան մասը պիտի ենթարկուէր թրքահայութեան ճակատագրին։

Եւ որքան սատակնայ տառապանքը և կարմրի հորիզոնը մեր մէջ, այնքան աւելի կը խորանայ անկախութեան զգայումը մեր մէջ։ Եւրոպական անդուխ դիւանագիտութիւնը որքան շարունակէ մնալ ջարացած և անտարբեր մեզ հանդէպ և որքան տեսնի ճառքի նիւթ դառնայ մեր տառապանքը, տանջուած ժողովրդի դարաւոր վաստակը, կրկնակ համեմատութեամբ կը կայծկլտայ հայրենիքի սէրն ու կարօտը մեր սրտերուն մէջ, որ անմոռ հրաբուխներուն կը նմանի։

Մայիս 28ը անոնց կը պատկանի, որոնք թրքական եաթաղանի աքսորը ճաշակեցին և կաթիլ մը արիւն և արցունք թափեցին ազատագրութեան սրբազան պայքարին համար։

Եւ՝ ամբողջ հայութիւնն է որ դարեր շարունակ լայաւ ու արիւն թափեց և այդ արեան ու արցունքի կաթիլներէն անաւ և անյոյսի ու հաւատքի Մեծ Օրը։

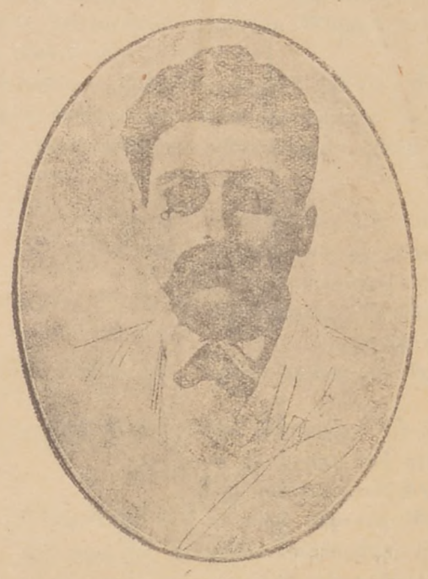

ԱՐԱՄ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

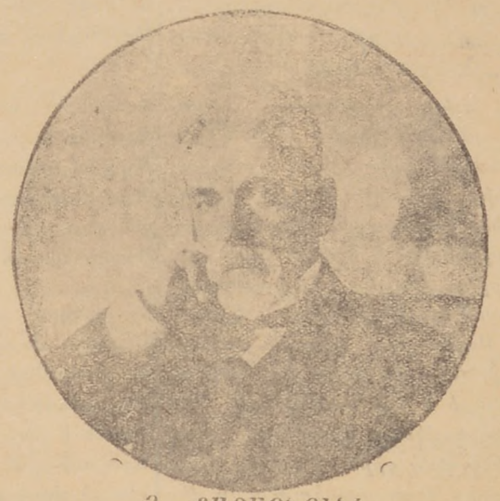

Յ. ԹԱՂԱԶԵՆԻՆ

Ա. ԽԱՏԻՍԵԱՆ

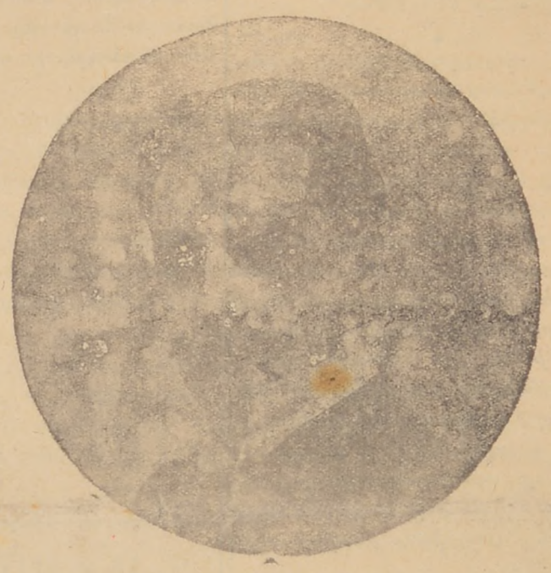

Հ. ՕՀԱՆՋԱՆԵԱՆ

Ս. ՎՐԱՅԵԱՆ

ԱՐՄԷՆ-ԳԱՐՕ

ՁՕՐ. ԱՆԴՐԱՆԻԿ

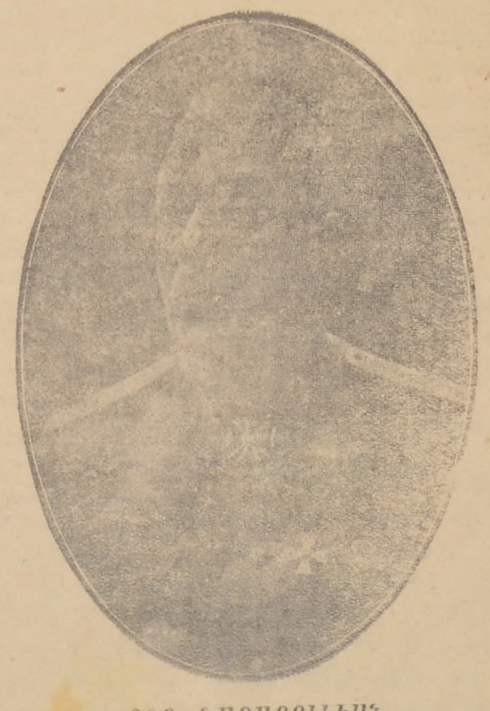

ՁՕՐ. ՆԱԶԱՐԲԷԿԵԱՆ

ԱՍՈՒԼԻՍՆԵՐ

ԿԱՐՄԻՐ ՕՐԸ

Երնեկ այն օրերուն, երբ կարմիրը ամենեն փնտռուած ու նախասիրուած գոյնն էր ամենուն մօտ եւ խորհրդանիշը՝ կեանքի։ Երնեկ հայ գեղջուկին, որ մինչեւ իսկ կը տեսնէր բարձրանալ կախաղան... կարմիր չուանով։ Ու կար առաս հարստութիւնը այս շեշտուած գոյնին, որ մեր կարմրաթիկ հայուհիներու այտերուն կը վազէր վրդ վարդանեղեղ հոսումով։ Իսկ ցոգոյն ու անարիւն դիմագիծերը գէթ կ'արժեցնէին զայն իրենց մորթերուն տակ ամօթի շառագունումով։

Հիմա... կարմիրը խորհրդանշանին է արիւնի եւ ոճիրի եւ սարսռազդեցիկ պատկերը՝ մահուան։ Այլեւս ո՛չ ոք փնտռած ունի չուանին կարմիրն ու ներմակը, ներիմ է որ ան մը հոդ՝ նեռուի իր վրան։ Ա՛լ չի կան բնականօրէն բռնկած վարդակարմիր այտեր ու բուշեր, ո՛չ ալ ամօթի շառագունումը անբարոյացածներու մորթին տակ։ Արուեստական կեղծ ու պոռոտ կարմիր մը կը սոսկացնէ ամենքս, առաջինները բուլիկ այտերուն ու կախ շրթներուն մատուած, մինչդեռ վերջինները բովի՝ փառք Աստուծոյ այդ կեղծ արուեստական գունափոխումն ալ գոյութիւն չունի։

Ու երբ այսքան ենթակայօրէն խաբարուած է մեր մէջ կարմիրին իսկական ըմբռնումն ու անխարդախ գործածումը, երբ մանաւանդ ընդարձակ երկրամաս մը, իր մենաշնորհն է դրած կարմիրը, երեւակայեցէք որ ինչպէս ջուր կրնայ վերցնել «Կարմիր Օր» մկրտութիւնը տարուան 365 օրերէն միւսն, մեզ համար եւ տալ անոր խորհրդանիշը կեանքի եւ ազատագրութեան, մինչ արեւը իր գլխաւոր եօթ գոյներու համադրական բնոյթով, գիշեր ցերեկ կը լուսաւորէ տարուան իւրաքանչիւր օրը հաւասարապէս։

Բայց բարեբաղդաբար հայուն «Կարմիր Օրը — Մայիս 28» կը զուգադիպի տարուան այն եղանակին, ուր կարմի՛ր, կարմի՛ր կակաչներ ու վարդեր կը նոյնանան մեզի հետ, ուրախ գէթ այս տեսակէտէն մկրտութիւնը կ'ըլլայ բնական եւ համեռաբխութիւնը կատարեալ... բնութեան հետ, ի հինուկս մեր այնքա՛ն անհամեռաբխ տարբերուն։ Եւ սակայն ուրիշ չարաբաղդ մեծաւորութիւն մը, որ հազիւ ամսուան մը հեռաւորութիւնով կը բաժնէ Ապրիլ 24ի Սեւ Օրը Մայիս 28ի «Կարմիր Օրոն», կ'ստեղծէ դժնդակ կացութիւն մը, սեւը կարմիրին ու ազատօրը փառատօնին չզանգանելու ատիճան։ (Դարձեալ ականջը խօսի հրեայ Այնրբայնին, որ այսման մոլեռանդորէն կը կապէ մեզ իրեն։)

Ա՛րդ, Մայիս 28ը սե՞ւ է թէ կարմիր...

Եթէ տարուան եղանակին հետ, որ մը մեր ալ հոգիներէն հերս փրթրող վարդերու վերլիցումին հայիս, կարմիր է եւ բոսոր, իսկ զայն Ապրիլ 24ի սեւ օրուան նոյնացնող կարմիր ամբարներուն ականջ տաս, սեւ է եւ խաւար։

Ու վարդ՝ դարձեալ շերտաւորումներ, անհամաձայնութիւններ ու ամբարտամարտներ այս օրուան շուրջ։

Բայց կը զարմանամ թէ ինչո՞ւ կարմիր շապիկաւորները այսքա՛ն անոյշ եւ անհեռոյ ըլլան մեր այս «Կարմիր Օրուան հանդէպ։ Չէ՞ որ «Կարմիր»ը ամէն ինչ է իրենց համար։ Արդեօք կարեւորը մկրտուած երեխա՞ն է թէ՝ անոր կնքահայրը իրենց համար։

ՏԻԳՐԱՆ ՓԻՐԱՆԵԱՆ

Յարգա՞նք Հայ ժողովրդի ազատագրութեան համար ինկող յայտնի և անյայտ բոլորը նահատակներուն։

Հայ ժողովրդի Հերոսական Մեկ Ճիգը

ՄԱՅԻՍ 28ի ՏՕՆԻ ԱՌԻԹՈՎ. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԱԿՆԱՐԿ

Ռուսական երրորդի հզօր կայսրութիւնը չկրցաւ դիմանալ համաշխարհային պատերազմի անարկու հարուածներին՝ քանզի հիմերը նոր խարխուլ էին, խորապէս խիստուած։ Բարձրացաւ անոնի յեղափոխութիւնը, դասերն ու դասակարգերը, ցեղերն ու ազգերը՝ ներհակ ու հակոտնեայ, ծառացան իրար դէմ, և հակադաձաւ երկիրը դարձրին քաղաքացիական բոցավառ կռիւների դաշտ։ Օրէնքն ու իրաւունքը չքացան՝ անհետ։ Կամայականութիւնն էր իշխողն ամենուրեք։

Մերկացան ռազմադաշտերի բոլոր ճակատները՝ ներքսական ու սահմանական։ Ռուսիոյ զօրաբանակները՝ հարիւր հազարներով, նեռուեցին անիշխանութեան գիրկը և մեկնեցին տուն՝ ինքնապաշտպան։ Ոչ խօսք հակացող կար ոչ ալ հակացնող։ Զերծ էին նաև Անդրկովկասը։ Տաճկական զօրաբանակների վրայ բանակ չմնաց։ Վերջացաւ Ռուսիոյ տիրապետութիւնն այլևս։ Անդրկովկասը թողուցեց իր բախտին՝ հարուստ հասարակական բնկուող ուժերով ու ազգերի խորականութեամբ։

Այս պայմանների տակ, պոկուեց Անդրկովկասը Ռուսիոյ պետական մարմնից և պետական անկախ միաւոր դարձաւ՝ ուրոյն օրէնսդրական մարմնով ու վարչական կազմով։ Հիմքն էին կազմում այս նոր պետութեան Հայերը, Վրացիները և Ատրբէջանի թախարները՝ երեք ազգութիւն՝ անհաշտ, պատրաստ իրար բզկտելու, սրերը սրած՝ իրար գլխատելու։ Ուժերի նման դասաւորութեամբ, հարկաւ Անդրկովկասեան միութիւնը հաստատուն պատուանդանի վրայ դնել հնարաւոր չէր և խորտակուեց անոնի դղրդիւնով։

Այդ օրերին, 1918 Մայիս 26ին երկրի բարձրագոյն օրէնսդրական մարմնի՝ Սէյմի մէջ Վրացի Ծէրէթէլին յայտարարեց. «Անդրկովկասի կեղծ անկախութիւնը խնդարում է Վրացական ժողովրդին ազատորէն վարուել և գործադրել լիազօր ուժերը իր անկախութիւնը պաշտպանելու համար։ Զկայ Անդրկովկասի միութիւնը և, ուրեմն, եթէ ուզում ես փրկել քեզ, Վրացի ժողովուրդ, պաշտպանել քո շահերը, ինչպես եւ ի հարեւանների շահերը, պէտք է ունենաս քո ինքնուրոյն պետական կազմը։ Դժբախտաբար գոյութիւն չունի այլևս Անդրկովկասի միութիւնը»։ Հարկաւ, «հարեւանների շահերն» ասածդ հասարակական խաբէութիւն էր, որ գործում էր Վրացի գործիչ՝ Վրացական դաւաճանական դիտաւորութեամբ՝ այդ անարկու օրերին։

Եոյն օրն իսկ, Մայիս 26ին Վրաց Ազգային Խորհուրդը հռչակեց Վրաստանը անկախ հանրապետութիւն։ Երան հետևեց Ատրբէջանի անկախութեան հռչակումը՝ Մայիս 27ին։ Հայ ժողովուրդը թողուցեց իր բախտին, նա մնաց միայնակ, յուսաղրուած իր քաջարի զաւակների աւանդական արիութեամբ։ Մեծ ողբերգութիւն էր ապրում հայոց հնամեայ աշխարհը։

Հնչած էր ապրելու կամ մեռնելու ժամը...

* * *

Տաճկական զօրամասերը՝ միշտ յաղթութիւն երազած ու բնաւ չըտեսած, այս անգամ յաղթական էին։ Զկար ուժն այլևս միշտ սարսափ ազդող թիւրքին։ Ներանք անարգել արշաւում էին Անդրկովկասի՝ յատկապէս Հայաստանի վրայ։ 1918 թուի Յունուար 31ին Երզնկանցւոյ տաճիկների ձեռքը։ Փետրուար 11ին ընկան Բաքերդը և Տրապիզոնը։ Այնուհետև թիւրքերը ստ գրին Մուշ, Խնուս, Մանազկերտ ու Վան։ Փետրուար 21ին գրաւեցին Կարինը, Սարա 23ին Սարիղամիշը։ Մարտ 24ին տաճիկները պաշարեցին Անդրկովկասեան մրուտիւնից 40 ժամուայ մէջ իրենց յանձնել Կարսը, Սլմէրի և Սրտաշանի շրջանները՝ տասնամեայ ոճրամասնակցների հետ կնքած Բրեստ-Լիտովսկի պայմանագրի։ Այս առաջով — վերջնագիրը մերժուեց։ Մարտ 31ին Անդրկովկասի սէյմը յայտարարեց երկերը դատերազմական դրութեան մէջ։

Բայց չնորհիւ Անդրկովկասի իրար բաղասող ներքին ուժերի՝ այդ որոշումը չարժէքաւորուեց։ Մայիս 5ին մի պատգամաւորութիւն գնաց Թիֆլիսից Բաթում, Վրաց Զիւնկէլու գլխաւորութեամբ։ Տաճիկներն այս անգամ պահանջեցին ոչ միայն Բաթումն ու Կարսը, այլ և հայոց հողերից Սուրմալուն, Շարուրը, Նախիջևանը և Երևանի, Էջմիածնի ու Այէքսանտրապոլի գաւառների մեծ մասը։ Բացի այդ, անդրադաս տաճիկներին պիտի յանձնուէր նաև Ալէքսանտրապոլ-Ջուլֆա երկաթուղագիծը։

Բաթում էր մեկնած նաև մի այլ պատգամաւորութիւն Ատրբէջանի թախարներից՝ հայտակեր Սուլթանովի գլխաւորութեամբ։ Դրացի թախարները նոյնպէս, թէև Անդրկովկասեան միութեան անդամ, հայերից պահանջում էին իրենց յանձնել Ղարաբաղը, Զանգեզուրը, Դարալագեազը և Երևան քաղաքը։ Հայերին, որպէս մայրաքաղաք, թողնում էր Էջմիածինը։ Վրացիները Բաթումում, գաղտնի բանակցութիւններ վարեցին թէ գերմանացիների և թէ տաճիկների հետ ու Անդրկովկասի միութեան քայքայման հիմը դրին, ինչպէս վերը տեսանք։ Պատերազմը վերադարձաւ Բաթումից Թիֆլիս, առանց հաշտութիւն կնքելու։

* * *

Այդ դատարկութեանց ու բանակցութեանց ժամանակ՝ Մայիս 15ին տաճիկները խախտեցինզինադադարը, ոմբակոծեցին Ալէքսանտրապոլը և պահանջեցին զօրավար Նազարբէկեանից թոյլ տալ երկաթուղիով զօրք փոխադրել Ջուլֆա անդլիացիների դէմ։ Զնայած հայոց համաձայնութեան, տաճկաց զօրքերը չդադրեցուցին արշաւը։ Երևանի Ազգային խորհուրդը ճնշուած՝ ստիպուեցաւ զիջանել։ Տաճիկներին օժանդակում էին Վրացիները, Ատրբէջանցիք և Հայաստանի ներսը հաստատուած թիւրքերը։ Բոլորը մէկ ճակատ կազմած, որոշել էին հայութիւնը բնաջնջել արմատապէս։

Դատարամ է Ազգային Խորհուրդի նիստը Երևանի մէջ։ Հայոց ճակատագիրն էր որոշուում։ Առաջարկուում է հանձնուել, պարպել նոյնիսկ Երևանը, որի դէմ մի խրոխտ յանդգնմամբ ծառանում է Արամ՝ Հայաստանի Հանրապետութեան Մեծ հիմնադիրներէն մէկը։ Ցառանգական վայրկեանների՝ ժողովրդների կեանքին մէջ զօրեղ անհատականութիւններն են, որ մղում եմ գանգուածները հերոսութեան։ Մէկ ճիգ ևս, և փրկուում է Հայաստանը։ Մայիս 21ին սկսուում է արիւնահեղ մարտը Արարատեան դաշտի կրծքին վրայ։ «Արքայի մեղմ ու տխրագին երգի տակ փչըրուում է տաճկի սուրը»։ Բաշ Արարատ, Սարտարապատ և Դարաքիլիսա նուիրական վայրեր են, ուր հայը զգեստեց տաճկին։ «Անձև քաջութիւնց ու աւերակների կոյտից» ծնուում է հայոց լուսաշող Հանրապետութիւնը։

Բաթում է գտնուում Հայոց Պատուիրակութիւնը։ 1918ի Յունիս 4ին կնքուում է տաճիկների հետ հայոց պայմանագիրը, որով ընդունուում է Հայաստանի Անկախութիւնը՝ միջազգային օրէնքների հիման վրայ։ Հայ ժողովրդի հերոսական մէկ ճիգով հիմք է դրուում Հայաստանի Անկախ գոյութեան։

Այսօրուայ ոտնը՝ Մայիս 28ը նուիրական բոլորիս համար, հայոց աշխարհի ցուցահանած անմոռան խիզախութեան, նրա արիաբիրտ զաւակների անձնուիրութեան ոտնն է՝ կրթիչ ու զօտեմարկիչ նոր սերունդի համար։

Ա. ԱՐՇԱԿՈՒՆԻ

ՀԱՅԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Կը տեսնենք՝ որ չրջաբերական մը ղրկուած է արտասահման գտնուող Ֆրանսայի բոլոր հիւպատոսներուն, արգիլելով անցագիր վիզա ընել այն ամէն հայերուն, որոնք հովանաւորութեան տակ գտնուող երկիրներ գալ կուզեն, կը գրէ «Լա Սիէն»։

ՐՄԲՈՍՏԻՆ ԵՐԳԸ

ԿԱՐԻՆԻ Ցիւատակին

I

Նահատակ եղբարներ, Ձեր արբաղան անիւնեներուն եւ Ձեր վրէժին ի խնդիր,
Այս իրիկուն ես իմ տանս նագարահայ փլատակի մը պիս վերածեմ...
Պիտի նեսեմ արեւս դուս նիրն ազօրնեներ լոյսը, որ իմ խանդս մեռցուցին,
Պիտի այրեմ ապմոսներս, որ օրերով ծանկի՝ մեղաւորի մը նման՝ էջ առ էջ
քաղեցի...
Որպեսզի, անմեղ նոգւոյս ասստուածադեմ բնդվզում մը ստրկացնեմ բարութեան,
Եւ մեկ առ մեկ պիտի խանդեմ հատատի եւ յոյսի ծաղիկները դալկահար.
Որ մեղկութեան եւ գերութեան զգոյր բոյնը արիւնիս մէջ կարեցուցին....

Նոր Մեհեան պիտի է ինծի։ Նոր կրօնս Ազատութիւն կը կոչուի.
Ատելութեան եւ վրէժի անեղ ատուած մ'ինձ համար
Վերջալոյսի բոցերուն դեմ թեւամիս արիւնիս մէջ պիտ մկրտեմ...
Պիտ դարբնեմ ես իմ կամքս ժանիքներս՝ պես անաւար եւ ապառաժներու
նման անպարտելի։

Եւ հրավառ Զայրոյթը լոկ բոյլ պիտի տամ որ բռնկի ուղեղիս մէջ.
Ու բոցի պես վագի արիւնս երակներուս, ու մտրակի բերած հոգիս
Ատելութեան սուիններով զէպի՝ կասարներ մեր անարգուած իսեպին ու
վրէժին...

Որովհետեւ, ես կը սոսկամ, ո՛վ տառապանքի եղբարներ.
Այս ձեր բաղած համբաներուն եւ սոսկատեսիլ կոտորածներն.
Ա՛լ չեմ կրնար հայրենիքիս զարհուրելի մահացումը
Այս մարդկային եւ որդիական աչուքներուս դիտել...
Ինչպէ՞ս դիտել, ի՞նչպէ՞ս դիտել...
Գրախտանման մեր երկրին տեղ՝ անծայրածիր աւերակներ հոգւոյս առջեւ
կը փռուին,
Եւ սոսկալի ամայութիւն մը մանաւանդ անոնց վերեւ խոլարեւ
Ուղեղիս վրայ սարսափելի իւր ոդոցը կը ոդոցի...
Ու ցամաքեալ աղբիւրներու աւերակեալ աշերը
Գաղատագին եւ անդուդգներու պես անաւար ինձ կը նային...
Լեռնե՛ի լեռ, հորիզոնե՛ի հորիզոն եւ անծանօթ անապատներ՝
Արեւուն դեմ, անգթորեն ցանուցիր բազմանազար կմախքներու ճարճատիւնը
Լերան մը փլուզումին պես՝ անագին դղրդումով գլխուս մէջ կ'որոտայ...
Մեր կոյսերուն շուշանափայլ մարմինները զազանորեն յօշոտուած
Ու մեր անմեղ մանուկներու սոսկավիրիաւոր կոտրուածը
Կատաղորեն գիս կը խեղդեն...
Մեր մեռեալները բոլոր, բոլորը մէկ անպատանի, սրսփալեն մտքիս առջեւ կը
ցցուին,
Ու բոլորը, բոլորը մէկ կմախքատիպ բազուկներնին ինձ կարկառած՝
Իրենց քալած անգնդախոռ ճամբաները, եւ՝ իսեպին բարձունքները
Եւ լրկուած մարմիններնին ցուցնելով՝
Ամենքը մէկ ականջս ի վար կը փսփսան.
«Մեր արիւնը չըլլայ մոռնաք, աւերակներն արցունքներով չեն ծաղկիր
«Ընկերկիլը վատութիւն. վատութիւն է, նախատինք է ցաւեն պարտուած՝
«Աւերին դեմ ստրուկի պես կանգ առնել, մի՛ սարսափիր մեր դառնագեղ
մահացումեն.
«Ազատութիւնը չե՛ն մուրար. զայն կը խլեն սուիններով,
«Ընբռնացող բռունցքներով, եւ բոցավառ հրդեհներու պես վերեւով....
Ու նարեն բոլորը մէկ սուրբ ցասումեն կրակ կտրած՝
«Մեր վրէ՛ժը. մեր վրէ՛ժը չըլլայ մոռնաք» կը զոռան։

Ա. ԲԱԼԲԱԽԵԱՆ

ԱՆԱՍՆԵՐ ՅԵՂԻՆ ՁԱՅՆԻՆ

Մեր պատմութիւնը չատ քիչ է ուսումնասիրուած՝ իբրեւ քաղաքական դէպքերու կապակցութիւն։

Արդի պատմութիւնը ճշդութիւն կը փնտռէ և իրողութեան կը կոթնի։

Կը բարձրանան, կը յաղթեն ու կ'ապրին այն ժողովուրդները, երբ անոնց մէջ կ'ուխտ Անկախութեան ոգին։

Եթէ չենք ուզեր թողել Հայոց Պատմութիւնը, կրնանք չուտով հասկնալ թէ, մեր ցեղին գոյութեան հետ ծնաւ Ազատ և Անկախ ապրելու սեփական հայրենիք ունենալու գաղափարը և անվերջ ու անհատնում պայքարներ ու կոխներ մղուեցան մեր ազգութիւնը, կրօնը, լեզուն և անկախութիւնը չկորսնցնելու համար։

Մանրամասնութեանց մտնելու և փաստեր որոնելու հարկ չի կայ։ Հայոց Պատմութիւնը մէջտեղն է, թերահաւատներ կրնան կրկին եւ կրկին կարդալ զայն։

Դարերու սարկութեան հետ չի կրցող հաշտուողներ՝ փնտռած են ցեղին խաչուած փրաւունքը և մոռցած Պատմութեան Զայնին, ժողովուրդին ազատատենչ ոգին անկորուստ պահելու համար։

Ցեղի մը քաղաքական անկումը չուշանար, երբ հասնող սերունդները չեն ապրիր ու զործեր իրենց ցեղի մարտական ոգիով և ասպիսնութիւններով։

Ցաւով կը դիտենք թէ Ազգային զգացումը և ազգային գաղափարի գնահատումը վերջին տարիներու ընթացքին զլոտորուած է նաև մեր մտաւորականներու ցանցառ մէկմասին մէջ։

Գիտնանք թէ անուն ու թիւ չունին հին և նոր դարու Քրիստոսներ, որոնք խաչափայտերու վրայ բարձրացին իրենց մեղքը, ազատ և անկախ ապրելու համար։

Բացայայտ ճշմարտութիւն մըն է թէ՝ ազգերը կը վերածնին կամ իրենց անկախութիւնը կը վերանուաճին մեծ երկունքներէ յետոյ։

Մայիս 28ը՝ հայ ցեղի գարատարատապանքին և մարտիրոսագրութեանց չրջանները փակող, ցեղին ազգմական ոգին հարատև և բարձր պահող, հայ արատը սրբող և հայ ընդհանուր աշխարհին առեստարեր լարը ամրող ամենէն մեծ և անմոռանալի թուականն է «Անսա՛նք Պատմութեան Զայնին»։ ու կը տեսնենք թէ յաղթանակի, խանդավառութեան և անուն ու թիւ չունեցող զոհողութեանց պակասմի և արգիւնաւորման ոճին ու թուականն է այդ, որ ցեղը եկաւ փաստել թէ տարուկ մը չէ ինք և թէ իրաւունք ունի ապրելու և իր սեփականութեանց տէրը դառնալու։

Սարտարապատն ու Դարաքիլիսան Աւարայրներն են հայկական նորագոյն պատմութեան։

«Տեսնեմ այն երջանիկ օրը ու լեռոյ մեռնիմ» այս չէ՛ր երկիր կարծի ու հայրենաբաղձութեան այն խօսքը զոր ամէն հայ կը կրկնէր իր չրթունքներուն վրայ, երբ անդամ բարբարոսութիւնը իր գիւաղին խնջոյքները կը սարքէր ամէն կողմ։

Մայիս 28ի ոճնակատարութեանց մասնակցիլ չուզողները — որոնք որ ալ ուզեն ըլլան անոնք, կ'անարգեն Հայ Պատմութիւնը, Հայ Ցեղափոխութիւնը և նուած հայ ծով արիւնը և անհաշտ թշնամիներ են մեր ցեղի փրկութեան և գոյութեան։

Ազատութիւնը կատակցականացնելով ազատութիւնը կը նսեմացնենք ու կը վարկաբեկենք։

Անխնամ տարկութիւններ չընենք։ գիտենք թէ Քրիստոսի ամբողջ պատմութեան էութիւնը շաբթուան մը մէջ կերտուեցաւ, ու աստուածայայտնութիւնը երեք օր տեւեց, բայց այդ լուսական եղաւ զինքը իբրեւ մարդկութեան փրկիչ և Աստուած Որդի դաւանիլ տալու։

Ուրանանք թէ հակառակ բոլոր բռնութիւններուն և քննադատութիւններուն, Մայիս 28ը մնաց ու պիտի մնայ մեր պատմութեան ազնուափայլուն թուականը, որովհետև այդ օրը մեր թշնամիները ծունկի եկան հայ ժողովրդի յաժան և տոկուն կամքին և տրոսական դիմադրութիւններուն առջև։

Ծանենք Մայիս 28ը և ուխտենք անկախութեան գաղափարը անմեռ պահելու մեր սրտերուն մէջ և շարունակել մեր աշխատանքն ու պայքարը՝ յանուն Մայիս 28ի և անոր հետ կապուած ազատութեան գաղափարին։

Իսկ որ ալ ըլլայ Հայաստանի քաղաքական ներկայ դրութիւնը, սիրելիներ՝ փաստն այն է որ մեր պատմական հայրենիքի մէկ անկիւնը այսօր կ'ապրի հոգ հայութիւն մը, որ կուռանն ու կորիզը պիտի կազմէ Հայկական Պետութեան։

Գ. Գ. ԳՈՒՏՈՒԼԵԱՆ

ՄԱՅԻՍ 28

Հրապարակային Տօնակատարութիւն

Հ. ՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐ. 11ՐԴ ՏԱՐԵԳԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻՒ

ԿԱԶՄԱՍԵՊՈՒՆԹ Զ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

ՎԱՂԸ, ԿԻՐԱԿԻ, ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ ԺԱՄԸ 10.30 ԻՆ

ՍԻՆԷՄԱ. ԱՄԲԻՈՒ ՄԷՋ

Պիտի խօսին Հայ և Օտար անձնաւորութիւններ
Գեղարուեստական ճոխ բաժին
Կարգապահութեան կը հսկեն Հ. Մ. Ը. Մ. Ի Սկաուտները

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է

ՄԱՏԻՍԵԱՆ ԱՆԿԱԽՈՒԹԻՒՆԸ

«Մէկիսէր Բեգի»
Մէկիսէն ինձի»
ՄԱՆԵՆ ՏԷՊԵՐԱՆ

Այսպէս կ'երգէր մեր Մեծն Տիգրանը, երբ կը դառնար տէրը աշխարհին, ու կ'ստեղծէր Պատմական Հայաստանը, որուն սրտին—անկիւնտարի մը մնացորդն է, ներկայի մեր հայրենիքը։

Պարտուբի՛նեներ, լեռոյ յաղթանակնե՛ր—նակատագիրը մեր Ժողովուրդին, ու մանաւանդ Հայրենիքին, որ բաստերաբեմը դարձաւ վայրագութիւններու, Արեւելքի եւ Արեւմուտքի նամբուն վրայ...։

Արհաւիրքի դարեր,—որոնք կերտեցին միաժամանակ տենչը ազատագրութեան, որուն կենդանի վրկան, Մայիս 28-ը կուգայ յեղաբերջել մեր երկի ստրկութիւնը, ու դարբնել հայ ժողովուրդի կամքը—Միացեալ եւ Անկախ Հայաստան։

Բանդիներու եւ Աբովեանցներու երազն էր որ կուգար հրաւիրել հասնող սերունդը։

Սպասումի ժամը—երբ բոլոր կեանքերը ակնածանքով կ'ուզեին ունկնդրել յաղթանակին, ու պոռքկալ երգը հզօր, հզօր ուժին ու յաղթանակին...

Եկաւ պահը—երբ Արշալոյսով մը կը հիմնուէր մեր Պետական Շենքը, որուն կրանիթէ կառուցուածքին տակ, կը հանգչին բոլոր անոնք, որոնք ունեցան սէր՝ հանդէպ մեր տանջուած հայրենիքին...։

Մայիս 28-ը ներքոյանին է հայ ազատագրութեան։

Մայիս 28-ի արդիւնքն է ափ մը հող, որուն ջերմին կը տառապին, եւ հայ որբը, ու հայ կինը, հայ գիւղացիական ինչպէս նաեւ հայ ներքսը։

Վարկածի մը անուանով չէ որ հռչակուեցաւ մեր Մայիսը, եւ ոչ ալ պատանումի, այլ ասուածութեամբը ցեղին, որ կարողացաւ արժեցնել իր երկի դասը ու ստեղծել ներկայի Հայաստանը։

Զգուշը անիախութեան, այդ արժեցուց մեզ, որուն վնասակարութեանը ներքեւ կը կերտուին ազգերու ապագան...

Ու իսկապէ՞ է որ կ'ստեղծէ ապագան։

Եւ հաւատովը իսկապէս, կ'ստեղծուի կրկին մեր նորագոյն պատմութիւնը, որուն կենդանի պահակը պիտի ըլլայ հասնող սերունդը։

Մայիս 28-ի այս օրուան, մեր աչքերուն կը ցայտին երկու կաթիլ արցունք մին խրախնանքի իսկ միւսը մտածումի որովհետեւ կայ վտանգը, եւ բրեալանը, եւ ապազգայնականը, որոնք աւելի ուժգին են այսօր քան այն ինչ որ էին անցեալին մէջ։

ՊԱՐ—ՍԱՄԷԼ

(Շեմնա)ին

ԵՎ ԽՈ...

Ես չունիմ սիրոյ տանար եւ խորան,
Կը ծրջի անուրջներուս անմնատուր...
Երբ ինչ զայ... բիւր նազանքով ըզ-
զինչ...
Մարմնացումն անուրջներուս սիրա-
կան...։

ՅԵՏՈՅ...

Եկար որպէս՝ կենսատու ծաղիկ արեգի՝
Պարուրեցիր նմայեցիր լուռ հոգիս...
Դո՛ւ ծինեցիր, դո՛ւ բանեցիր տա-
նարն այս
Որուն մէջը փոխան խունկի կը մը-
խայ...
Երազներս... սին յոյսերս... խաբ-
բայ...։

Պէյրութ Ց. ՄԱԹՕՍԵԱՆ

ԹԻՒՐՔԻԱ

ԹԻՒՐՔԻՅ ՄՆՑԱԾ ՀԱՅԵՐԸ

Վերջերս Խարբերդէն եկող նամբորդ մը հետեւեալ տեղեկութիւնները բերած է «Եփրատ»։—

Վերջին մի քանի ամիսները թիւրքերը որոշ գործունեութիւններ կը գործածէն ձանձրացնելու և հեռացնելու համար մնացած հայ խլեակներն ալ։ Այսպէս՝ 2 ամիս առաջ Մէզրիէի հայոց եկեղեցիին վրայ կրակ նետեցին, բայց հրդեհին ուսաջքը առնուեցաւ, քանի որ գրեթէ թիւրքերն ալ պիտի մասնակցէին։ Թիւ վերջ Կաթոլիկներու եկեղեցիի տարած ու զինք և ուժանակ թափած են։ ու յետոյ հանելով քիչ դիմացաւ ուսած են 3 կրօնաւորները։ Այս տարբերած խաղը այնքան ակնյայտնի է որ բոլոր տեղերն ալ զարմացած են հանուելէն անտարբեր ու նոր վիճակին վրայ։ Ասորոց եկեղեցիին ալ ուժանակ նետած են, բայց դեռ պատարագը չընցած ուսաջ առնուած է։

Անհասկանալի ալ կը նեղեն։ որեկամ՝ մէկուն տան գաւառ վառելիք բայց ուսաջքը ուսնուեցաւ։ մի քանի տեղ յետոյ այդ տան վրայ հրաշարձակեցին։ ուրիշ 3 քրիստոնեաներու տունները քարկոծեցին։

Ինչպէս կը տեսնուի, նոյն միտքը կայ այս արարքներուն և Ծիրանի Լեռներուն ու Մէրսինի 3 կրօնաւորներու ոճրագործութեանց մէջ։

Երբեմն նոյնիսկ հայերուն ասեն. «Ձեզի Երեւանը տուած ինչո՞ւ. չէք երթար։»

Այսպիսի անհամբերութեանց դէմ հանգիստական կը կարծուի այս ամառ և աշուն չատ մը նոր միջոցներ ունենն, ձգեն և ուսաստանն անոնցմէ։ Ան այժմ բաները ապահով են և ուշադիր կոչութեան տակ։ Սակայն հայ կարուածական գործունութիւնն կը ձգձգուին։ մէկուս մը թոզուց որ իր խանութը ծախէ, բայց բաշէն տունը ոչ։

Նոյնիսկ տուն չենելու հատաղձ պատրաստուողներ սկսած նորէն ծախել այդ տաղձները։

Խարբերդ քաղաքի մէջ 25—30 հայեր կան, սակայն ասելէ այլ մարդու։ Մէզրէի մէջ մօտ 200 բնակիչ քրիստոնեաներ (հայեր և սակաւ թիւ ասորիներ) հայերը ունին Արաբկիրի քանայ մը։

Հայերը հեռացնելու յիշեալ բամբասութեանէն զատ, կան թիւրքերը որ կը յանկերգեն «Հայը գնայ՝ խեր պէտէ՞ր ինչ։ Ուրիշներ կան որ մնացածը չարլու ախորժակ ունին։

ՔԱՂԱՔ, ԼՈՒՐԵՐ ԵՒ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՖՐԱՆՔՕ-ԹՈՒՐՔ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆԸ ՏԱԿԱՒԻՆ ՉԷ ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԱԾ

Բարիզ 21 մայիս. — Պաշտօնական շրջանակները դեռ վերջնական կը նկատեն Ֆրանքօ Թրքական համաձայնութեան մասին եղած զեկոյցը, թէպետև սահմանագծումի և երկաթուղային ճանապարհներուկարգադրութեան խնդիրը շատ աւելի յաջողցած է:

Անկիրա, 21 մայիս — Արտաքին Գործոց նախարարը խորհրդարանին յայտարարեց որ կատարեալ ըմբռնում գոյութիւն ունի Ֆրանսական դեսպանին հետ որոշեց իր վերջնական տեսակէտները՝ Սուրիական սահմանի խնդրոյն բոլոր եկամտական ձևով կարգադրութեան մասին: Անիկա այս խնդրին նկատմամբ որոշուելէ առաջ աւելի ճշգրիտ այտարարութիւններ պիտի ըլլէ:

ՑԵՓԼԻՆԸ ՖՐԱՆՍԱ ՑԱՄԱՔ Կ'ԻՋՆԷ

Բարիզ, 21 մայիս. — «Կոտս Ցեփլինը Թուլօնի շրջակայքը տանուող Գերս Բիէոֆէօի օդային կայարանը ապահով կերպով ցամաք հիւսաւ, շնորհիւ օդային նախարարութենէ զրկուած մասնաւոր պաշտօնեայի մը։ Ճամբորդները բարեկամական մեղուութեամբ մը դիմաւորուեցան իշխանութեան և տեղւոյն ժողովուրդին կողմէ։

Ցեփլինի հրամանատար Տօքթ. Էքէնէր իր շնորհակալութիւնները յայտնեց կառավարութեան, օդային նախարարութեան և ժողովուրդին։ Թուլօնի գերիսն դեսպանին կցող դը օդանաւով հասնելով ողջագուրեց Տքթ. Էքէնէրը։ Վերջինը իր հիացումը յայտնեց իր հլամանին տակ դրուած պաշտօնեաներու կունութեան։ Ան կը կարծէ Մէխանգարման պատճառ դառնալ նաւուն ճամբայ ելլելէ առաջ անոր մեքենաներուն վրայ կատարուած կարգ մը նորոգութիւններ։ և կատարեալ վստահութիւն ունի իր թռիչքը ամբողջացնել նորոգութենէն անմի ապէս վերջը։

Գերման դեսպանը Գէ տ'Օ ուսէ գալով իր կառավարութեան նոյնակալութիւնը յայտնեց Ցեփլինի ցամաք կնալուն առթիւ Ֆրանսական իշխանութիւններուն ընծայած դիւրութիւններուն համար։ Դեսպանը նման արտայայտութիւն մը ընալ ըրաւ օդային նախարարութեան։ Գերման մամուլը կը փառաբանէ Գէրսիֆէոֆի ընդունելութիւնը։

Բացի քանի մը ազգայնական թերթերու յամառելոյն, բոլոր գերման թերթերը վեր կը հանեն Ֆրանսայի ասպետական ոգին։ Հատերը կը գրեն թէ աւիկ պատմական օր մը եղած է երկու երկիրներու յարաբերութեան տեսակէտէն։

Գէրս Բիէոֆէօ. — փոխանակելիք մեքենաները Գ'նս հասան։ Գերմանիայէն հասած երկրաչափ մը գործի սկսաւ։ Ան կը լուսայ շաբթուան վերջ նորոգութիւնը աւարտել։

ՄՈՒՍԹԱՖԱ ՔԷՄԱԼ ԿԸ ՊԱՏՈՒԷ ՕՏԱՐ ԴԵՍՊԱՆՆԵՐԸ

Էնկիւրի.— Պայրամի տօնին առթիւ, Մուսթաֆա Քէմալ Փաշան խնջոյք մը տուաւ ի պատիւ օտար դեսպաններու։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ ԹԻՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

Ատանա.— Երկրաշարժի թեթև ցնցումներ զգացուեցան որոնք քաղաքին սէջ ոչ մէկ վնաս պատճառեցին։ Ուշագրաւին մէջ ցնցումը աւելի սաստիկ եղաւ և քանի մը տուներ փլան. մարդու կորուստ չկայ։

ՖՐԱՆՔ ԵՒ ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Բարիզէն «Տէյլի Մէյլ»ի ղ. կուտայ հետագիր մը Ֆրանք և Իտալական բարեկամական դաշինքի մը խորհրդակցութիւններուն դժուարութեանց հանդիպած ըլլալը կը յայտնէ։ Այդ դժուարութիւնները արդիւնք են երկու տէրութիւններու միջեր-պականեան մրցակցութեանց։

ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՉՆԵՐՈՒ ԺՈՂՈՎԸ

Մատրիտ։ — Հրատարակիչներու և գրաշարներու միջազգային դաշնակցութեան ժողովը բացուեցաւ։

Մ. ՀԷՐԻՕ ՎԵՐՍՏԻՆ ԼԻՈՆԻ ՆԱԽԱԳԱՀ Կ'ԸՆՏՐՈՒԻ

Լիոն, 12 մայիս— Հակառակ Ընկեր վարչականներուն յամառելուն Պ. Հայիօն Լիոնի քաղաքապետ ընտրուեցաւ։

ԱՄԵՐԻԿԱՆ ԿԸ ԶԵՂՋԷ ԻՐ ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ԱՌՆԵԼԻՔՆԵՐԸ

Բարիզ 12 մայիս — Մամուլը ընդհանրապէս լաւատեսութիւններով կ'արձանագրէ Ամերիկայի Գերմանիայէն պահանջած պատերազմական ծախքերու գումարն զեղջելու մասին Պ. Հուվըրի որոշումը։ Այդ զեղջին ներկայ արժէքն է 170 միլիոն ոսկեդրամ մաքուր։

ԱՄԵՐԻԿԱՆ ՉԻ ՃԱՆՉՆԱՐՎԱՏԻԿԱՆԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ոստինկթօնէն կ'իմացնեն թէ՝ Ամերիկեան կառավարութիւնը պաշտօնապէս պիտի չճանչնայ Վատիկանի թագաւորութիւնը։ Սպիտակ Տունը բազմաթիւ նամակներ ստացած է որ կը յանձնարեն Ամերիկեան դիւանագիտական ներկայացուցիչ չղրկել Սուրբ Աթոռի մօտ։

Ս. ԱԹՈՌԸ ԴՐԱՄ ԿԸ ԿՏՐԷ

Հռովմէն կը տեղեկացնեն թէ հակառակ հրատարակուած տեղեկութեանց, Սուրբ Աթոռը, կը հերքէ Վատիկանեան դրամ արձակելու լուրը։

ՄԱՐԱԶԱԽՏ ՓՕՇԻ ՀԱՄԱԶԳԵՍՏՆԵՐԸ

Բարիզ— Տիկին Մարշալ Ֆոշ որոշեց բազմաթիւ արժանարանին նուիրել իր ամուսնոյն համազգեստները ու անուիրուն կապմածները։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՎՐԱՆԱՔԱՂԱՔԵՆԵՐՈՒ ՊԱՐՊԱՒՄԻՆ ՇՈՒՐՋ

Ազգային ատենական վարչութիւնը, իր անցեալ շաբթուան երկու նիստերուն հրատարակած է վրանաքաղաքներու մէջ գտնուող հայերուն։ Միութեանց վարչութիւնները և երկար խորհրդակցութիւն մը ունեցած է անոնց հետ, վրանաքաղաքներու պարպումին շարունակ տրուած հրահանգներուն համար։

Վարչութիւնը հայրեր միութեանց ներկայացուցիչներուն պարզել վերջ կառավարութեան կողմէ տրուած որոշման անկեղծութիւնն ու կարգ մը անհասկնալիութիւններ կողմէ նոր թագիր կազմելու մասին հոգեր գնելու ձեռնարկներուն մեր ժողովուրդին համար ազիատարեր բլլալու պարպանները, միութիւնը ատեն չունենալ վերջ թէ նման ձեռնարկները բոլորովին երևակայական են և անիրականալի, թերագրած է որ վրանաքաղաքի մեր հայրենակիցները հնազանդին տրուած հրահանգին և ջանան օր առաջ տեղաւորուիլ քաղաքին մէջ կամ էջրեֆիէի նոր շէնքերուն մէջ։

Կ'իմանանք որ մեր ազգին ժողովին մէջ, վարչութիւնը խորհրդակցած է նաև յառաջիկայ ընտրութեանց շուրջ և թելադրած հայրեր միութեանց որ զգոյշ բլլան ուրիշ տեղ և փնտռտելու դպքէ՝ ընտրութեանց միջոցին։

ՄԱՅԻՍ 28 Ի ՀԱՆԴԷՍԸ ՍԷՆ-ԺՕՋԷՖ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ՄԷՋ

Հայ Անկախութեան ատենին առթիւ, նախաձեռնութեամբ հայ կաթոլիկ երիտասարդաց միութեան և նախագահութեամբ Գերերջանիկ Պողոս—Պետրոս Թերգեան Պատրիարքի, Սէն—Ժոզէֆ համալսարանի սրահին մէջ, վաղը կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը 4,30 ին տեղի պիտի ունենայ հանդէս մը։

«Կիլիկիոյ մէջ հայ տիրապետութեան կանգնումն ու անկումը» նիւթին շուրջ պիտի դասախօսէ Գեր. Հ. Յ. վրդ. Մարարեան։

ԱՐԴԵՕՔ ՅԻՇԵՏ Է...

Կ'իմանանք որ, Պայրամի վրանաքաղաքէն 600 բնակիչներ գիմում կատարած են Լատին եկեղեցի պատերուն, ընդունուելու համար իրենց համայնքին, տարուելով կարգ մը խոստումներէ։

Եթէ ճիշտ է այս լուրը, արդեօք ինչ կը մտածեն մեր կրօնական պետերը։

ՎԵՇՓՓՈՐԸ ՎԻՐԱԴԱՐՁԻՄ

Վեհափառը, որ իր Տամասկոսի նոր փոխանորդին հետ երկու շաբաթ առաջ Տամասկոս մեկնած էր, երեքշաբթի օր վերադարձած է Պէյրութ։

Իր Տամասկոս գտնուած ժամանակամիջոցին Վեհափառը այցելած է չէյխ Թաճէտտին էֆէնտիի և Բարձր Գոմիսէրի պատուիրակին և անոնց ներկայացուցած է Կաթ. նոր փոխանորդը։

ՀԱԼԷՊԻ ԵՐԵՍՓԽԱՆՆԵՐՈՒՆ ԶԳՏՈՒՄՆԵՐԸ

Թիւրքերու կողմէ 1916 Մայիս 6ին կախաղան բարձրացած Սիրիացի և Լիբանանցի նահատակներու տարեդարձին առթիւ տեղի ունեցաւիք հանդէսը այս տարի արգիլուած էր Հալէպի մէջ։

Իբր բաղաք կառավարութեան կողմէ դրուած այդ արգելքին Հալէպի ազգային երեսփոխանները, Մայիս 11ի ժամասրբ ի ատենին իրենց մասնակցութիւնը չեն բերած։ Մինչև անդամ, պայրամի կիրակի օրը անոնց պաշտօնական ընդունելութիւններ չեն բրած, որով կուսակցութիւնը անոնց անունները ջնջած է ցանկէն։

Կրսուի որ ազգային չէֆեր՝ Տօքթ. Քիալիի և Իպրահիմ Հանօնի մէջ։ քաղաքական տեսակէտներու անհամաձայնութիւն մը ծագած է, որ կը կարծուի թէ Հալէպի ազգայնականները երկուքի պիտի բկմնէ։

ՊԱՅՐԱՄԻ ՏՕՆԸ

Պայրամի տօնին առթիւ, կիրակի օր, կէսօրին, մեծ ժողովի մէջ տեղի ունեցաւ կրօնական արարողութիւն մը։ Բարձր Գոմիսէրի ընդ, քարտուղարը և վարչական Գրասենեակի Լիբանանեան կառավարութեանց կողմէ մանմանական հասարակութեան երջանկութիւն մաղթեցին։

ԵՐԵՍՓՈԽՆ ԱԿԱՆ ՀԱՅ ԹՒԿՆՈՏՈՒՄԸ

Ուրախութեամբ կիմանանք որ Մէջիր Ապատրան Խանոյ փոքրամասնութեան կողմէ դրած է իր թիկնոտութիւնը։ Յիշեալ հայ կաթոլիկ հասարակութենէ բլլալով կարող փաստաբան և երիտասարդ մարդ է, նաև կը վայելէ տեղացիներու համակրութիւնը։ Այս բնակիչը ատենակ ատրիպէր ատաջ Երզրումէն փոխադրուած է Դամասկոս անկէ Պէյրութ։ իր հայրենասիրութիւնը և սիրալիր վերաբերումը արժանի է իսկական գնահատութեան։

ՔՈՇԱՆԱՅԻ ՄԸ ԲԱՐԿՈՒԹԻՒՆԸ

Միւնիոյն չէնքին մէջ բնակող հայր Կապրիէլ Սահէգի և դրամփոխ Ժոզէֆի տիկնոջ Բոզնի միջև պատութիւն մը կը տիրէր երկար ատենէ իվեր։

Բոլոր թագեցիները լսած էին այդ պատութեան մասին, բայց երբեք չէին երևակայեր անոնց միջև։ գոյութիւն ունեցող թշնամութեան սատկութիւնը, մինչև որ առջի օր, տիկին Բոզնի ոստիկանատուն գնաց և բողոքեց հայր Կապրիէլի դէմ։

— Երբ ես կը փորձէի իմ տանս դուռը գոցել, Տէր հայրը ուզեց քովս գալ ինձի զարնելու համար, բաւ տիկին Բոզ և չարունակեց. վախէս գրպանիս տունը մտայ, բայց Տէր հայրը բարկացած չիչ մը վերացաց և նետեց ինձի. աղաղակներուս վրայ դրացիներ հասան և ազատեցին զիս անոր բարկութենէն։

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԻ ՍԱՐԿԱԾ

Առջի օր Կուրթ փողոցին մէջ, թիւ 1906 և 1554 քնքնաչարժերը զօրաւոր բախում մը ունեցան իրարու հետ։

Թէպէտ անձի կորուստ չկայ, բայց ինքնաշարժերը վնասուած են։

ՔՈՒՐՔ ԵՒ ՍԻՒՐԻԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱՅԻՆ ՎԷՃԸ ՅԷՎԵՐՋԱՑԱԾ

Ֆրանք և թիւրք յարաբերութեանց մասին իսօսելով Բարիզ հրատարակուող «Ժուրնալ» թերթը, կը յայտնէ որ Պոլսէն տարածուած լուրերը անճիշտ են և չինծու։

Յեռոյ թերթը իր կողմէ ուսումնասիրելով կրսէ որ, Պ. Շամպրլինի կողմէ վարուած բանակցութեանց նպատակը լսկ թիւրք և Սիրիական սահմանագծման խնդիրը չէ, դեռ ուրիշ կարգ մը ազգակ մնացած խնդիրներ կան, որոնք աւելի կարևոր են։ Օրինակի համար երկաթուղիի խնդիրը կայ որ Ֆրանսան ամենէն աւելի կը հետաքրքրէ։

Որով, բան «Ժուրնալի» դեռ չատ կասուելն է այդ համաձայնութեան մասին խօսելու համար և ցարդ Ֆրանսական կառավարութիւնը իր որոշումը չէ տուած։

ԼՐԱԳՐՈՂՆԵՐԸ ԹԷՄԷԹԹԻՒ ՏՈՒՐՔԷՆ ԶԵՐԾ

Վերջերս Սիրիական կառավարութիւնը երմոական նախարարութեան գրութեամբ մը իմացուցած է որ՝ նախարարաց խորհուրդը լրագրողները թէմէթթիւի տուրքէն զերծ կը պահէ։

Միւնիոյն ատեն գանձիչ պաշտօնեաները հրահանգ ստացած են ամբողջ լրագրողներու 8 տարուան տուրքի պարարքերը չի գանձելու համար։

ՍՈՒՊՂԻ ՊԷՅ ՊԷՐԷՔԷԹ

Քանի մը օրէ իվեր Պէյրութ կը գտնուի Սիրիական կառավարութեան նախկին նախագահ Սուպղի պէյ Պերէքէթ։

«Լ'Օրիան» թերթը հաղորդելէ վերջ «պետական փայլուն անձնաւորութեան» Պէյրութ գալը, ասոր այս ճամբորդութիւնը բարձրագոյն տեղեկութիւններու մէկ հետաքրքիր տրամրին արդիւնքը եղած ըլլալ կը կարծէր։ Բացի այդ, «Լ'Օրիան» տաղանաւոր պետութեան և Սիրիացիներուն օգտին համար, որոնք ուրիշ բան չեն ուզեր եթէ ոչ խաղաղութիւն, Սուպղի Պերէքէթի պէս «ուժեղ» «վստահելի» և «փորձուած» մէկուն պետութեան նախագահութեան ամսոսին գալը կը պատասխէ։ և դեռ ինչեր...

Բայց երեկուան «Լա Սիրիի»ն բոլորովին կը տարբէր Սուպղի Պերէքէթի որոշ հրաւերով Պէյրութ գալու լուրս առոր Բարձր Գոմիսէրին տեսակցիլը։

Կ'երևի նախկին նախագահը, կրկին գան բարձրանալու համար ամէն ջանք կը թափէ։

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՊՕՅԱՃԵԱՆ ԴԱՐԳՈՒՀԻ ՅՕԲԿԱՐԵԱՆ

Ծանուցուած

18 Մայիս 929 Դամասկոս

ԵՂԲՕՐ ՄԸ ՎՐԷԺԸ

Պէյրութի Շէֆիքէ անուն մահմեդական աղջիկ մը, անցած տարի ամուսնացած էր իր ազգականներէն մէկուն հետ։ Այս երիտասարդ և գեղեցիկ աղջիկը այնքան խիստ հսկողութեան տակ ապրուած էր իր ամուսնոյն կողմէ որ կեանքը իրեն համար զժոխք մը էր։

Ան չատ անգամներ իր դժբաղդութիւնը հասկցուցած էր ամուսնոյն, բայց վերջին խաղաղութիւն բերելու համար տան մէջ, ամուսնայուժեամբ պահանջած էր։

Շէֆիքէ հաղիւ թէ զգացած իր ազատութիւնը, Թրիփոլի կերթայ և հոն ժամանակներուն ոստայի մը հետ կը կենակցի։

Պայրամի տօնին առթիւ ան Պէյրութ կուգայ տեսնելու համար իր քոյրը։ Իր եղբայրը Իպրահիմ երբ կը լսէ իր քրոջ Պէյրութ գալը, կուզէ վրէժ լուծել անկէ որ իր ամուսինը լքած և իրենց բնակութիւնը պատիւը ոտնակոխ բրած էր։

Բախտի չար բերումէն, Իպրահիմ իր քրոջ Շէֆիքէին հանդիպեցաւ, պարտէզի մը մէջ, խումբ մը անպատիւ մարդոց հետ։ Իպրահիմ կատղեցաւ։ Ցանկարծ յարձակեցաւ Շէֆիքէի վրայ, բռնեց մազերէն և քանի մը մեթր հեռուն նետեց զայն։ Եւ երբ անոր ընկերները փախան, Իպրահիմ կատարեալ պղտարիութեամբ հանեց բէվոլվէր մը, պարզեց և չուտով փախաւ։

Ոստիկանները մի միայն դիակ մը գտան. ոճրագործը ցարդ չէ ձերբակալուած։

ԵՐԿՈՒ ՄԱՇՏՊՏԻԺՆԵՐ

Հալէպի ոճրագործ ատենը մահուան դատապարտած է Տաքտուք և Խաչա անուն երկու ոճրագործները, որոնք ամբաստանուած էին Լիւսն Կիւլիարեան անուն հայու մը սպանութեամբ։

50 ՀՈԳԻՆՈՑ ԱՒՏԱԶԱԿԽՈՒՄԻՆ ՄԸ ՀՐԱՒՈՅԻՆ ՍԱՀՄԱՆԻՆ ՎՐԱՅ

Անդրյորդարանի սահմանին վրայ 50 հոգինոց ինկզիներու աւտազակախումբ մը, երեք զրահապատ ինքնաշարժերու և երկու օդանաւերու կողմէ հետապնդուելով պաշարուած և բոլորն ալ բռնուած են։

Հարաւային սահմանին վրայ 50 հոգինոց աւտազակախումբի մը գոյութիւնը տեսնելով, Բալմիրի զինուորական ուժերը արագօրէն շարժուեցին։ Երկու սպաներու հրամանատարութեամբ ինքնաշարժներն ու օդանաւերը ուղղուեցան դէպի Անդրյորդանանի սահմանները։

Օդանաւերէն մէկը նշմարեց աւտազակախումբը և իսկոյն պաշարման հրաման տուաւ։ և ամէն կողմէ պաշարուած աւտազակախումբին վրայ վերէն և վարէն սկսաւ գնդակներու տեղատարափ մը թափիլ։

Աւտազակներէն 5 հոգի սպաննուեցան և 3 հոգի ալ վիրաւորուեցան։ Մնացած 45 աւտազակները, իրենց ուղեկով բերուեցան Բալմիր։

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Տէր և տիկին Մ. Յակոբ Հայթեան և որդիք կը ծանուցանեն յարգոյ հասարակութեան որ իրենց վաղամեռիկ որդւոյն և եղբօր

Տօքթ. ՄԵՍԻՍ ՀԱՅԹԵԱՆԻ

մահուան քառասունքին առթիւ այս կիրակի 26 Մայիս առաւօտեան ժամը 7 ին Ս. Նշան եկեղեցի մէջ պիտի կատարուի Ս. պատարագ և հոգեհանգիստ։

Այս առթիւ հանդերձեալ է Ս. պատարագ մատուցանել Լիբանանի կաթ. փոխ. Գեր. Եպիսկոպոս Կարօնան։

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԳԵՐԵՎԱՍՃԱՌՈՒԹԻՒՆ ԿԱՐՄԻՐ ԾՈՎՈՒ ՆԱԽԱՀԱՆԳԻՍՏՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Ազգերու Դասակցութեան մէկ յանձնախումբ ընդհանրապէս երկու կարևոր տեղեկագիրներ ստացաւ գերեվարման մասին, որ տակաւին գոյութիւն ունի Կարմիր Ծովու կարգ մը նաւահանգիստներուն մէջ։

Այս տեղեկագիրներու համաձայն գերիներուն գլխաւոր շուկաները կը գտնուին Սուսանի, Հապէշիստանի, Հիճազի, Եմէնի և Անդրյորդանանի մէջ։ Տարեկան ծախուած գերիներուն թիւը 2000ի կը հասնի, որոնք մեծ մասամբ կը բերուին Կեդրոնական Աֆրիկէի անտառներէն։

Հիճազի մէջ այս առեւտուրը կը կատարուի բացէ ի բաց, նոյն իսկ տեղական կառավարութիւնը ծախսած բերատեսչութեան համար 250 ֆր.ի մասնաւոր տուրք մը կը գանձէ։ Իսկ նաւահանգիստին մէջ. գերիներու շուկան կանոնաւորապէս կը հաստատի դեսպանական բաղէն դրսի տանելով մը մէջ։ Գերի կիներ 12,000 ֆր. կարժեն. մանկամարդները կէս-սապատիկը. իսկ, գալով այր մարդոց, արիաստարդ մը գիւրաւ կրնայ 75,000 ֆր. արժէք ստանալ

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Կեսարիոյ Ուսմտիկիի մօտ Իլտէլի գիւղէն և Ճիպէյլի սրբանոցէն 2 տարի առաջ Ֆրանսա գնացող 21 տարեկան Ալուէն Թորոսեանի մասին լուր ունեցողները խնդրեն հաճին խնամքով Գէյրութ Ճարճերեան եղբարց Մասրաթ Թիւ. 59։

"ԱԶԴԱԿ,, Ի ՏՊԱՐԱՆԸ

ՄԵՐ ՆՈՐ ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆԸ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ ՕՐՕՁՏԻ ՊԱՖԻՆ ԵՏԵՒԻ ՓՈՂՈՑԻՆ ՄԷՋ «ՄԱԹԳԱԼ ԷԼ ՎԱԹԱՆԻԷ» ՏՊԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

28 ՄԱՅԻՍ 1929

Եկիպտական ոսկի ս. դ.	635
Սթերլին	618
Տօլար	127
Օսմ. հնչ. ոսկի	550
Ֆրանս. » »	478
անգլ. » »	615
Թրքական թղթ	63
» » Գ. Օ.	140
» արծաթ մէնիտ	44
Սուրիական ոսկեդրամ	18 18
1886 Գր. Ֆրանս. ս. դրմ.	21,75
» 1908 »	15,25
» 1911 »	15 00

Սէնթրեաճ եղբարք, Թէլեֆոն 20 25

Պանդոկ Լիբանան Զահլէ

Պատիւ ունիմ ծանուցանել մեր յարգելի յանախորդներուն որ, մասնաւորաբար հայ բնակիչներու ոնացում տալու համար, մեր ներկայ Պանդոկ Լիբանանին զան եւ անոր օտս մօտիկ, վարձած ենք եւրոյդ յարկաբաժին մը, օդասուն, բարձր եւ առողջապահիկ պայմաններ ով օժտուած, ուր ամէն դիւրութիւններ պիտի ընծայուին։

Ց. ՅՈՎՍԷՓԵԱՆ

ՀԱՄՊՈՒՐԿ – ՍԻԻՏ

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒՍՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Անդրատլանտեան հսկայ, և հանգստաւէտ շոգենաւերը ճամբորդ կ'ընդունի շատ նպաստաւոր պայմաններով Պրազիլ, Մոնթէվիտէօ և Պուէնոս Այրէսի համար։

Ճամբորդներուն կը տրուի բոլոր ապահովութիւնները, և անոնք որ կը մեկնին կառնթիով, կը վերստանան ամբողջութեամբ վճարած գումարնին վերադառնալու պարագային։

Ճամբորդ կ'ընդունինք, Գուպայի, Մէքսիկայի, և կեդրոնական Ամերիկայի բոլոր նաւահանգիստներուն համար։

Ամենահանգիստ ու ապահով կերպով, յաւ և թանկագին նոնունդով եկէք կուզէք ճամբորդել, միմիայն ճամբորդեցէք Գերմանական Ընկերութեան շոգենաւերով։

Աւելի մանրամասնութեան համար դիմել Որեւելքի ընդհանուր գործակալ.

ՃՕՐՃ ՏԷՏԷՕՂԼՈՒԻ

Ֆոշ փողոց
Թէլեֆոն— 8-45

Հեռագրական հասցէ
COLUMBUS Beyrouth

THE ROYAL MAIL LINE
ՐՕՅԼ ՄԷՅԼ ԼԱՅՆ
Իսթրն Մէսիթէրրանիէն Էքսբրէս Լայն

Կանոնաւոր երթեւեկ Պէյրութ—Բիրէ—Մարսէյլ, Ամերիկեան նաւարտաս ընկերութեան «Իսթրրն» Մէսիթէրրանիէն Էքսբրէս Լայնի շոգեկառքով և մաքուր նաւերով.—

Մեկնումներ Պէյրութէն

18 Մայիս, 8 Յունիս, 29 Յունիս, 1929

Պէյրութէն Մարսէյլ միայն 6 օրէն։ Ա. Բ. Գ. կարգի ամենահանգստաւէտ գապիտաններով օժտուած ըլլալով, այս նաւերով ճամբորդող բոլոր ճամբորդներու հանգիստը ապահովուած է։

Սոյն նաւերով թէպէտ Մարսէյլի, նոյնպէս Մարսէյլի վրայով Շերպուրկէն մեկնող Աշխարհաւոյժ *Ռոյալ Մէյլ Լայնի* հսկայ եւ հա զստաւէտ նաւերուն ճամբորդներ կ'ընդունինք, Հարաւային Ամերիկայի բոլոր նաւահանգիստներուն համար — Բրազիլիոյ, Պանիայի, Ռիոսը Եանէյրոյ, Սանթոսի, Մոնթէվիտէոյի եւ Պուէնոս Այրէսի համար։

Ճամբորդներ ե'ընդունինք նաեւ Նիւ Եորքի, Գուպայի, Մեքսիկոյի, Վենեզուէլայի, Հայիթիի, Կուաթեմալայի եւ Կենտրոնական Ամերիկայի բոլոր նաւահանգիստներուն համար։

Աւելի տեղեկութեանց եւ մանրամասնութեանց համար դիմեցէք գիմել՝

Սվէնիս Ֆոշ
Պէյրութ
Փոստարկղ 895
Թէլեֆոն 9 06

Ռոյալ Մէյլ Լայնի և Իսթրրն Մէսիթէրրանիէն Էքսբրէս Լայնի Սիւրիոյ և Լիբանանի Ընդհանուր Ներկայացուցիչ
Ա. ՊԵՏՐՈՍԵԱՆԻ

ԵՂԻԱ ԻՆԽԱՆԵԱՆ

ԴԵՐՁԱԿ — ՎՍՃԱՌԱԿԱՆ

Պապ — Էտրիս

Անգլիական եւ Ֆրանսական ամենաընտիր կերպասներու պատրաստ մթերք, եւ ամենավերջին մօտայի համաձայն կատարելագործուած արուեստ։

Համոզուելու համար անգամ մը փորձեցէք եւ անտարակոյս գոհ պիտի մնաք

ԱՊԷԼ
ԼՈՒՍԱՆԴԱՐՁԱՆՈՒՆ

Պէտք չէ երբէք մոռնալ ամենահարազատ եւ ճրագնատակ լուսանկարները «ԱՊԷԼ» ստուդիոյին կը կրեն։

Ուրեմն կ'ուզե՞ս ունենալ ամենաղժուարահան գեղարուեստագէտներն իսկ հիացնող նկարներ մը, դիմէ ԱՊԷԼ, ԼՈՒՍԱՆԴԱՐՁԱՆՈՒՆԸ», եւ քո սիրելիներուդ ու բարեկամներուդ համար պիտի ապահովես ամենաթանկագին յիշատակը։

ԱԶՔԸ ԼՈՅՍ ՀԱՅ ԸՆՏԱՆԻՔՆԵՐՈՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ

Ամէն տեսակ Եւրոպական և Տեղական իւղեղու (Համալի և Հալէ ի զուտ), անխարդախ ձիթաբուղի, կեսարիոյ հոչակաւոր ապուխտի և սուճուխի, Եւրոպական, Պուլգարական և տեղական պանիրներու, յունական և Պոլսական ընտիր Յիմապտուղի։

Համոզուելու համար գներու ամանութեան եւ անմրցելի մատրութեան մէկ անգամ այցելեցէք՝

ԿԱՐԱՊԵՏ ԳԱՍԱՊԵԱՆԻ

ՎՃԱՌԱՏՈՒՆ—ՄԹԵՐԱՆՈՑԸ

Պէյրութի բազարի կայարանը չհասած աջ կողմը սուրճի փող ցին մէջ Սուգ էլ Ղարբի 24։

Մանրամասնակ եւ փոխրամանակ վաճառում։ Շրջանները եկած ապրանքները փութով կը կատարուին։

ՁԵՌԱԳՈՐԾԻ Է ԴԵՐՁԱԿՈՒԹԵԱՆ

ՆՈՐ ԱՐՇԵՍՏԱՆՈՑ

Հայ Օրիորդներ եւ Տիկիններ

Եթէ կ'ուզէք ճանգիստ խղճով եւ Ձեր հարազատ աշխատանքով ապրուստ հոգալ,

Եթէ կ'ուզէք օտարին ու անծանօթին դռներէն հեռու մնալ եւ չ'ստիպուիլ,

Եթէ կ'ուզէք օգնել տուտարին մի՞չեւ իրիկուն արիւն քրտնող Ձեր հղբայրներուն,

Եթէ կ'ուզէք երկրագունդի բոլոր մասերուն մէջ տնանպարեր արհեստի մը տիրանալ,

Դիմեցէք արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ ձեռագործներու ե ձեւագիտութեան ծանօթ ՏԻԿԻՆ ՄԱՐԻ ԵՐԱՄԵԱՆԻ ձեռագործի եւ դերձակութեան նորահասատ արհեստանոցը, ուր ամ՝ զի պիտի հայթայթուի ամէն տեսակ գործ։

Նաեւ դիւրութիւն եւ հնարաւորութիւն ստեղծելու համար նիւթական միջոցներէ զուրկ մեր քոյրերու դերձակութեան արհեստին տիրանալուն, արհեստանոցի մէջ հիմնուած է կարի եւ ձեւագիտութեան առանձին դասընթացք մը ամենավերջին եւ արագ մեթոտով. ձեռագործ դիտցող բոլոր աղջիկները կրնան օգտուիլ այս բացառիկ պատեհութենէն եւ 3 ամսուան մէջ տիրանալ արհեստին։

Այս նոր արհեստանոցը կ'ընդունի նաեւ ապրանքներ ամէն տեսակ ձեռագործներու եւ կարի եւ կը գտնացնէ ամենանուազ նոճակներն անգամ։

Բուրեմն հայ աղջկներ, դիմեցէք անգամ մը այս նոր արհեստանոցը՝ Մաարաթ վրայ, մեծ մզկիթին դիմաց, «էլ Պազրաք» թերթի խմբագրատան ետին վարի յարկը եւ ամէն կերպով գոհացում պիտի գտնէք։

ՕԹԷԼ ԼԻՒՔՍ
HOTEL LUX

RUE ALLENBY - BEYROUTH

Prop. M. TOURIKIAN

Օթէլ Լիւքսի հանրապետութեան վերընտրուած վարչապետս, կը յայտարարեմ բոլոր յարգելի յանախորդներուս, որ 1929ը տարուան մէջ իրենց հանգիստը ապահովող բոլորովին նոր կարգադրութիւններ եւ հանգստաւէտ նոր պայմաններ ստեղծուած են։ Ճաշարանը իր յատկանշ խոհարարով, բաղնիքը իր ջրառատ ցնցուղով եւ ջեռուցիչ ծորակով, անկողինները իրենց առաձգ եւ զսպանակաւոր մահճակալներով, սպասաւորները իրենց վարժ, պատրաստակամ սպասարկութեամբը, բոլորովին անմրցելի իրենց տամադրութեան տակ են։ Իժգոհութիւնը ամենաչնչ զգացում մը պիտի մնայ իրենց, կ'ուսումնասիրեմ՝

Մ. ԹՈՒՐԻԿԵԱՆ

ՀՅԵՐ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Նոր ստացած ենք ջուրի, օտարուսկի, օդիի եւ թէյի գաւաթներ։ Նոյնպէս նոխ կերակուր տանելիք ամանեղեր լամբարներ, չիբուխներ։

Կ'արժէ անգամ մը այցելել, հանիսս գիներուս մասին համոզում մը գոյացնելու համար։

ՀՅԵՐՈՒ ՄԱՆՏԻՈՐ ՁԵՂՔ։

Ով որ կ'ուզէ հարստանիլ, հանդիսանալու, պէտք եղած գաւաթ, պնակ եւայլն, վարձու կուտամ՝ փոքր վարձով մը։

Խանութիս հասցէն.— Նոր փոսթի էնիֆին առջեւն դէպի վեր հանրակաւէի գիծը երկար ղ համբուն ճիշտ անկիւնը աջ թեւի վրայ։

ԳԷՈՐԳ ՍՏԵՓ ԴԷՆ

Տպարան Ազատ

Ց. ՏԷՐ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ ԵՒ ՅՈՎՍԷՓ ՈՒԶՈՒՆԵԱՆ

Ոսկերիչներու շուկայ թիւ 101

Օժտուած է Հայերէն, Լատերէն, Ֆրանսերէն բոլորովին նոր տառերով։

Կ'ստանձնէ տպագրական ամէն կարգի գործեր

Մասնագործ դիւրամատչելի գին

Հասցէ Imp. Azad Souk Raad Hani N. 101 Beyrouth

Դեղարան Խաղաղութեան
Pharmacie de la Paix

(Avenue Weygand)

ՅՈՎՍԷՓ ԱԼՀԱՅՏՕԵԱՆ

Մեր ճոխանաբանն է մաքրութիւն, արագութիւն եւ խղճմտութիւն. հոն կը գտնէք պատրաստի ամէն կարգի դեղեր, Ֆոթոկրաֆի, փարֆիւմերիի եւ ակնոցի ճոխ մթերք։ Զափաւոր գին։

ՍԱԼՈՆ ԹՐԻՍԹԱԼ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ՍԼՔԻՐՔԻ ՍԱՂԱՆՑ ԵՒ ԿԱՆՆՇԵՐ

Ա. Պ. ԹԱԴԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

ԺՕՆԺ ԲԻՔՕ Փ.ՂՈՑ ԹԻՒ 60

Իր տեսակին մէջ անմրցելի այս լիրա սազը, որ օժտուած է կանանց համար մասնաւոր բաժինով, կը կատարէ նաեւ շամբուան եւ օշխլասլ օրի գործը բոլոր նաստակի համապատասխան։ Իրեն նոր ընտրած է ՄԱՔՐՈՒԹԻՒՆ։

Կը վաճառուի բուլէթի ամենաարդիական պիտոյքներ, ածելի մեքանաներու եւ կանանցներու ամենալաւ տեսակը, նաեւ նոր ազի ամէն տեսակ գործիքներ՝ իր բոլոր կազմածով, հատատուն *Ֆիլեր* կը վաճառուին մեծ ամանակ եւ փոքրաթանակ ամրցելի գիներով։

Բաւական է միայն անգամ մը փորձել։

ԺԱՄԱԳՈՐԾ Գ. ԺԻՐԱԳՕ

ԿՈՒՐՕ ՓՈՂՈՑ, ՊՈՒՐՃԻ ՄՕՏ, ԹԻՒ 68

Ամէն տեսակ ժամացոյցներ կը նորոգուին խիստ դիւրամատչելի պայմաններով եւ կատարեալ բարեխղճութեամբ.

Կը ծախուին մեծ եւ պզտիկ բոլոր տեսակի ժամացոյցներ։ Կը գտնուին նաեւ մեծ քանակութեամբ ժամագործներու պիտոյքներ եւ գործիքներ։

Եթէ յիշատակելի նուէր մը գտնել կ'ուզէք՝ անգամ մը այցելեցէք այս ժամագործատունը։

ՔԱՂԱՔ, ԼՈՒՐԵՐ ԵՒ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՂԱԶԻՆ ՊՈԼԻՍ Կ'ԵՐԹԱՅ

Պոլսէն կը գրեն թէ խորհրդարանի արձակուրդներէն վերջ, հանրապետութեան նախագահը Պոլիս պիտի այցելէ ամառը հոն անցնելու համար:

Պալատի տեսչութիւնը հարկ եղած կարգադրութիւնները ընէ Տօլմա—Պաղչէի և Պ ղէր Պէյի մէջ Ղազիին լենակութիւնը հոն որոշուած ըլլալով:

Կուսակցութիւնը Ղազիին սպասարկութեան տակ դրուելիք ինքնաշարժերու համար մասնաւոր շտապատվասակներ կը պատրաստէ, որոնք ճերմակի վրայ կարմիր գոյնով ու թուրք որ տառերով գրուած պիտի ըլլան:

ԺԱՆ Տ'ԱՐՔԻ ՅԻՇԱՏԱԿԸ ԱՆԳԼԻՈՅ ՄԷՋ

Լոնտոն.— Ֆարանհամի մէջ, Սաութ Վօրքի եպիսկոպոսը Ժան տ'Արքի յիշատակին կանգնուելիք եկեղեցիին առ սջին հիմնաքարը դրաւ. ի ներկայութեան Լոխանութեանց, Պրվէյի եպիսկոպոսին և Ժան տ'Արքի պզտիկ քեռորդիին:

ՍՈՎԻԷԹ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԸ

Մոսկուա.— Սթալինի ժողովրդականութիւնը շեշտուեցաւ Սովիէթ միութեան 5դ հանաժողովին, ուր անիկա երկարատև ծափահարութեանց մէջ ամբողջ Ռուսիոյ հանաժողովին ներկայացուցիչները ընտրուեցաւ: Ռիքօֆ ճառ մը արտասանելով խօսած է Անգլիոյ յարաբերութեանց մասին որը Ռուսական քաղաքականութեան առանցքարեւոր խնդիրը կը կազմէ:

ՌՈՒՍ ԵՒ ԲՕԼՕՆԻԱԿԱՆ ՄԻՋԱԴԷՊԸ

Վարշաւա.— Մամուլը գրգռուած է Սովիէթական 5դ հանաժողովին բացման առթիւ տեղի ունեցած միջադէպին համար: Ռուս և Բոլոնիական յարաբերութեանց մասին խօսելով Ռիքօֆ ըսաւ.— եթէ մենք պատերազմ ընենք Բոլոնիայի հետ, դարն պատուաւոր կել պով կընենք:

Ասոր վրայ Բոլոնիոյ նախարարը դուրս ելաւ դիւանագէտներու յատկացուած սրահէն:

ԴԷՊՔԵՐԸ ԱՖՂԱՆԻՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Լոնտոն.— Ամանուլլահ Խան փոխուստի կը դիմէ: Պօմպէյ, Բոմբայու հանդարտ համբայ ելլելով. ինքը թոգուհին և իրենց հեռուորդները Անկլ Պելուճիստանի սահմանը հասան:

Կը նախատեսուի թէ Ամանուլլահի բացակայութիւնը կերու մէջ մեծ դատարկութիւն մը առթի պիտի տայ:

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ ԹԻՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

Պոլիս.— Անատոլուի մէջ պատահած երկրաշարժէ մը մեռան 53 հոգի և վիրաւորուեցան 45 հոգի:

ԲԱՐՁՐԱՆԱԼՈՒ Մ. ՑԱՆԻՑԸ

Բարիզ.— Լիմուաներ բարձրութեան աշխարհի մրցանիշը գրեց բարձրանալով 9500 մեթր, Գերմանացի Շենկինկէրը որմէ հաստատուած նախորդ մրցանիշը 9180 մեթր էր:

ՏՔ. ԷՔԷՆԵՐԻ ՄԷԿ ՀԵՌԱԳԻՐԸ

Բալիզ — Ցեփլինը մեկնեցաւ: Անիկա ամբողջ գիշերը համբորդելով առաւօտեան Ֆրէդրիշաֆէն հասաւ: Իր մեկնումէն առաջ, տքթ. Էքէնները Ֆրանսական մամուլին հետեւեալ յայտարարութիւնը ըրաւ «Կը ցաւիմ որ կարգ մը Գերմանական գրականներ ինձ վերագրեցին հակաֆրանսական այնպիսի յայտարարութիւններ, որոնք երբեք չեմ արտասանած: Ընդհակառակը անկեղծ շնորհակալութիւններ կը յայտնեմ Ֆրանսական մամուլին որը ինծի ցոյց տուաւ բարեացակամ արտայայտուած է դժբաղդ արկածին առթիւ, որը բարեբաղդ հետեւանքներ պիտի ունենայ երկու երկիրներու համար:

ԵԹԷ ՀԱՆԴԷՍՆԵՐ ԷՏԻՍԸՆԻ ՅՈԲԵԼԵԱՆԻՆ ԱՌԹԻՒ

Նիս Եօրք.— Էտիսընի կողմէ եւեկտ. լամբարի գիւտին անամեակին առթիւ, Մայիս 31ին մեծ հանդէսներ պիտի ընտրուին Աթլանթիք Սիթիին մէջ: Այս հանդէսները պիտի վերջանան 21 հոկտեմբերին Տիրպօրնի մէջ Ֆորտին տունը, ուր Էտիսն հրաւիրեալներու առջև պիտի կրկնէ իր առաջին տիեզերական լուսաւորութեան իր առաջին փորձերը: Այս հանդէսներուն նպատակն է՝ իր կենդանութեան ատեն, ամբողջ աշխարհի ծանօթացնել մէկը՝ որ անթիւ գիւտերովը խաղաղութեան մեծ աշխատաւորն ու մարդկութեան բարերարը եղած է: Կը կարծենք թէ Յոբելեանի Յանձնախումբը պիտի բաղկանայ Պ. Պ. Ֆորտ, Աքֆէլլը, Մէլլօն, Շուապ, Ֆայրսթէն և ուրիշներէ:

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՊԻՒՏՋԷՆ

Փարիզ.— Նախարարաց խորհուրդը վերջնականօրէն հաստատեցաւ 1929ի պիւտճէի նախագծին, որ եկամուտ կը նշանակէ 48,722,103,976 ֆր. իսկ 48,665,916,678 ծախք, 56,817,298ֆր. յաւելեալ գումարով:

Կառավարութեան գլխաւոր ճիգը եղած է ընկերային սահմանի մէջ աշխատանքի և առողջապահութեան ծախքերու նպաստութիւնները 535 միլիոնի յաւելում մը ցոյց կուտան նախորդ պիւտճէին վրայ. այս գումարը բաշխուած է ծնունդի, գերեզմանի դէմ պայքարի և աժանագին բնակարաններու շինութեան ճիւղերուն: Պիւտճէն կը նախատեսէ նոր վարկեր գիւղ. արտադրութեան քաջալերման համար: Միւս կողմէ, ռազմական օրէնքը 1500 միլիոնի չափ մը կ'ընէ տուրքերու մէջ:

Կը պատճառաբանուի թէ այս միջոցները ժամ կը կալմեն ներարկուած պիւտճէին և ելեւէջական վերականգնման քաղաքականութեան հետեւանքն են:

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՄՍՏԻՍ 28Ի ՏՕՆԱԿԱ ՏԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ՀԱՅ ԿՍԹ ԵՐԻՏ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

Տեղւոյս հայ կաթոլիկ երիտ. միութեան նախաձեռնութեամբ կազմակերպուած հանդէս տեղի ունեցաւ անցած կիրակի, կէս օրէ վերջ, ժամը 4,30ին, Ս.Ն Ժօզէֆի սրահին մէջ:

Խուռն բազմութիւն մը ամբողջ սրահը լեցուցած էր:

Հանդէսին կրօնախօսութիւնը պատր. փոխ. Գեր. Նազլեան արքեպիսկոպոս, Գերեւոյանիկ Գօղոս պատր. Թէրզեանի Հռոմի մեկնումին պատճառաւ:

«Կիլիկիոյ մէջ հայ տիրապետութեան կանգնումը եւ անկումը» նիւթին շուրջ դասախօսեց Գեր. Մրսրեան վարդապետ, որ մօտ մէկուկէս ժամ շատ յստակօրէն եւ փաստացիօրէն պատկերացուց Կիլիկիոյ հայկ. հարստութեան կանգնման եւ անկման ազդակները:

Մէջ ընդ մէջ շարժանկարներով կը ներկայացուէր քարտէներ եւ տեսարաններ կիլիկիոյ զանազան շրջաններէն եւ խաչակիր բանակներու անցած ճամբաներէն:

Դասախօսութեան առաջին մասը աւարտելէն վերջ, երգչախումբը ղեկավարութեամբ երաժշտագէտ Պ. Իւվեզեանի երգեց «Երբոր բացուին դուռներն լուսոյ» երգը:

Ի վերջոյ Գեր. Նազլեան արքեպ. բեմ բարձրանալով շեշտեց մեր մէջ սիրոյ եւ միաբանութեան անհրաժեշտութիւնը եւ մաղթեց որ հայր Մրսրեանը իր այս կարգի դասախօսութիւնները ապագային կարենայ բնել մեր սեփ. հողին վրայ եւ ոչ թէ փլատակուած այլ վերաշինուած հայրենիքի մէջ:

«Բամ բորտանոյ» փակուեցաւ հանդէսը:

ԽԱՆԳԱՐԻԶՆԵՐԸ ԿԻԶԷՆ ԽՆԴԳԱՐԵԼ ԱՆԿԱԽՈՒԹԵԱՆ ՀԱՆԴԷՍԸ

Այս վերնագրին տակ, մեր պաշտօնակից «Լ'Օրիան» թերթը հետեւեալը կը գրէ կիրակի օրուայ Անկախութեան հանդէսին առթիւ.—

Կիրակի օր, Սինեմա Անքիրի մէջ, հանդէսը կազմակերպուած էր՝ Զափանաս Որբերու Միութեան կողմէ, Կովկասի մէջ Անկախ Հայ Հանրապետութեան հռչակման տարեդարձին առթիւ:

Ամբողջ սրահը լեցուն էր:

Պ. Վանան փափազեան, Հ. Յ. Դաշնակցութեան ղեկավարներէն մէկը, կը նախագահեր. եղան հառեր, երգեր եւ արտասանութիւններ՝ հայերէն լեզուով:

Պ. Պ. Փափազեան եւ Թիւրիւնեան Հայ Հանրապետութեան պատմութիւնը ըրին եւ վստահեցուցին իրենց հայրենակիցներուն թէ՝ պիտի վերստանան հայ հայրենիքը, երբ ան ձերբազատուի նամայնավարներէն:

Կազմակերպիչները ֆանգարիչներու կողմէ տեղի ունենալիք սեւ փորձ կանխելու համար, ամէն օրինական ձեւակերպութիւններ լրացուցած էին:

Իրենց նախատեսութիւնը իրականացաւ. երիտասարդ մը, զրկուած հակառակորդներու կողմէ, նշան տուաւ դէպի բանախօսները նետելու համար շիշ մը: Այդ նշանը իր եւ իր խանգարիչ ընկերներու միջեւ տրուած ազդանշան մըն էր:

Շիշը կոտրեցաւ եւ իրարանցում մը տեղի ունեցաւ, որ պէտք եղաւ ոստիկաններու միջամտութեանը: Երկու երիտասարդներ՝ Խաչիկ եւ Կարապետ Եփրեմեանի տրած ոստիկանատուն առաջնորդուեցան:

Խանգարիչները հայերէն լեզուով ցրուած են նաեւ զարդ մը թռուցիկներ, որոնք անվարգութիւն եւ գրգռութիւն ստեղծելու նպատակ ունին:

Այս արարողութիւնը ու արդիւնքը իրենց անդրադարձը ունեցան տեղւոյս հայերուն: Թռուցիկները որ բաժնուեցան հոն, տեղի տուին վրդովմունքի եւ յաղթիցիս սեւ-էի եւ դասակի գանգատներուն: Կարծիք մը տեղի ունեցաւ Սամսոն Ցովհաննէս, Դերոյ Ցազբեան, Բասազ Անտօնեան եւ Ժօզէֆ Եսայեանի ոգին ու ընթացքը Մասամ եւ Ժօզէֆ շատ մը գաղափար հարուածներ ստացան:

Ժօզէֆ իր ստացած ծանր վիրքին պատճառաւ հիւանդանոց եւ մրցանակներն ալ բանս չառաջնորդուեցան:

ՀԱՅ ՔԱՀԱՆԱՅԻ ՄԸ ԲԱՐԿՈՒԹԻՒՆԸ

Միսկիրչեն ծանօթ ազգային մը հետեւեալը կը գրէ մեզի.—

Միեւնոյն էնիֆին մէջ բնակող Տ. Եղիշէ հայր Տօղրամանեանի եւ Տիկ. Շիտամանեանի միջեւ պաղութիւն մը կար տիրէր երկար ատենէ իվեր. մինչեւ որ իրիկուն մը Պ. Շիտամանեանի եւ ուրիշ ազգայիններու ներկայութեանը Տ. Եղիշէ հայր մտաւ պ. Շիտամանեանին տունը եւ ապտակ մը իջեցուց տիկ, Շիտամանեանին: Խնդիրը յանձնուեցաւ առաջնորդարանի նկատառութեան:

ԵՐԿՈՒ ՈՃԻՐՆԵՐ ՀԱՅԵՐՈՒ ԿՈՂՄԷ

Մեր պատուանակից «Ան-տել-նէ-տիս» արաբական մեծ թերթը, իր երեկուան թիւին մէջ վրանափապարի մէջ տեղի ունեցած երկու սնիրներու մասին հետեւեալը կը գրէ.—

Պեյրութ Ղազար Օկիլեան անուն երիտասարդ մը իր ընկերներէն Սարգիս Պասիլեանէն 180 դահեկան առնելիք ունէր: 130 դահեկանը այդ գումարին կը գանձէ եւ 50 դահեկանը կը մնայ: Պեյրութ մնացած 50 դահեկանին ալ կը պահանջէ եւ կրկնի կռիւ մը երկուքին միջեւ: Սարգիս դանակի ուրը հարուածներով ծանրօրէն կը վիրաւորէ Պեյրութ, որ հազիւ օր մը վերջ, կիրակի առտու կը մեռնի:

Երկրորդ սնիրը տեղի կունենայ կիրակի առտու: Երբ Մամաս եւ Յովհաննէս Մանարեան իրարամբարձ կը խաղային Ժօզէֆ Ստեպանեանի սրճարանին մէջ, Յակոբեան Իսահակ եւ Գրիգոր Անանեան կը յարձակին իրենց վրայ եւ կռիւ կսկսի: Յովհաննէս կը վիրաւորուի եւ կը մեռնի ?:

ՊԷՅՐՈՒԹՑԻ ՇՕՖԷՐ ՄԸ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ ԿԻՆ ՄԸ ԿԸ ԿԽՈՒՏԷ

Պեյրութցի Լուսամէտ անուն վարիչի մը 5037 թիւ ինքնաշարժը Հալէպի մէջ Բանոզ Հալուս անունով կին մը կոխկռտելով անոր մահուան պատճառ եղած է. վարիչը որ փախած է, ոստիկանութեան կողմէ կը փնտռուի:

ՄԱՇՄԵՏԱԿԱՆՆԵՐԸ ՏՕՔԹ. ԹՅՊԷԹԻ ԴԷՄ

Մահմետականներու օրկան «Ան-տել-նէտիս» օրաթերթը իր այսօրուան թիւին մէջ խօսելով ընտրութեանց շուրջ կը բելադրէ մահմետական հասարակութեան որ Տօքթ. Էնուպ Թապէքի քուէ չի տան, առարկելով որ ան Բարիզ հրատարակուած թերթի մը մէջ մահմետականներու հակառակ յօդուածներ գրած է: Բացի այդ թերթը կը խօսի նաեւ Տօքթ. Թապէքի նախարարութեան ատեն մահմետականներու հակառակ դիրք մը բռնած ըլլալը:

ԹՂՏԱՏԱՐԱԿՅԱԼ ԳՐՂՈՒՔԻՒՆՆԵՐ

Միացեալ Նահանգներու նեղ հաղորդակցութեանց մէջ եղող անմ մը, իրենց թղթակիցին ստացած նամակ մը տեղեկացաւ որ իր հացէն զրկուած ֆանի մը նամակներ չեր ստացած: Ուսի դիմելով նամակատան տեսչութեան խնդիրը պարզեց:

Առաջ ֆնուրիւն մը երեւան հանեց թէ՝ ինը նամակներ անյայտացած էին:

Նամակատան ֆնիչ Պ. Նաւոմ Թապէք այս զողութեան հեղինակները երեւան հանելու պատճառ ստանձնած է:

ՀՐԵՇՏԵՐՈՒ ԲՈՂՈՔԸ

Առջի օր, հրեաներէ բաղկացած պատուիրակութիւն մը ներկայացած է հանրապետութեան նախագահին՝ եւ բողոքած քաղաքական ընտրութեանց առթիւ իրենցմէ ներկայացուցիչ մը չի նշանակելուն առթիւ: Միեւնոյն ատեն պատուիրակութիւնը պահանջած է որ երեսփոխանական աթոռ մը իրենց տրուի:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԹՅԼԳԱՐԱՆԻՆ ՀԱՄԱՐ

Կառավարութիւնը Ազգային բանգարանին յատկացուելու նպատակով կառուցուելիք շէնքին համար 42,000 Ս. ոսկի վարկ մը յատկացուցած է:

ԵՐԻՊԱԿԱՆ ԽՈՒՐԴԱԿԱՆՆԵՐ

Հրամանագիրով մը որոշուած է Պեյրութի բարձրագոյն խորհուրդին մաս կազմելիք հերոսացի անդամները, որոնք հետեւեալներն են.—

Պ. Պ. Լամարտ (Ֆրանս.) Էտուար Սուպրէ (Ֆրանս.) Ժոլի (Անգլ.) եւ Նինո Մասսաս (Իտալ.)

ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆ ՇՈՒՐՋ

Հիւսիսային Լիբանանի պատգամաւորութիւն մը, որ Պեյրութ եկած է բողոքելու համար ընտրական պայմարին մէջ տեղական իշխանութեանց միջամտութեան դէմ, մեծ Սեռայի մէջ պ. Թէտրոյի կողմէ ընդունուեցաւ:

Բարձր Գօմիսարութեան ընդհանուր քարտուղարը այս պատգամաւորութեանց անդամները վստահեցուց թէ՝ ընտրութեանց ազատութիւնը ապահովելու համար հարկ եղած հրամանները տրուած են:

ՓՈԽ ՆԱԽԱԳԱՀՆԵՐ

Բաղամապեսութեան նոր խորհուրդը, երեկ երեկոյ իր առաջին նիստը գումարեց, որու ընթացքին Պ. Պ. Սելիմ Թայեարան եւ Էտուար Սուպրէն միաձայնութեամբ փոխնախագահներ ընտրուեցան:

ԴՊՐՈՑՆԵՐԸ ՓԱԿ

Հայ Անկախութեան տօնին առթիւ, երէկ, մայիս 28ին, Պէյրութի բոլոր հայ ազգային վարժարանները պատ, հայ Բողոքականաց և Յիսուսեան հայրերու քաղաքի և քէմրերու վարժարանները փակ մնացին:

ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԺՈՂՈՎ

Կիլիկիոյ հայրենակցական միութեան ընդհ. ժողովը գումարուեց անցեալ 18ին չարաթ երեկոյ. նախորդ վարչութեան կողմէ Տօքթ. Կէրկէրեան ներկայացուց գործունէութեան լիակատար տեղեկատուութիւն և հաշուետուութիւնը, ժողովը իրազեկ ըլլալէ յետոյ մանրամասնութեան, իր գնահատութիւնն ու շնորհակալութիւնը յայտնեց և գոհացուցիչ նկատեց նախորդ վարչութեան գործունէութիւնը:

Յետոյ գաղտնի քուէարկութեամբ՝ թեկնածուներու ցանկին մէջէն ընտրեց նոր վարչութեան հետեւեալ անդամները, որոնք հետեւեալ կերպով կազմած են գործը:

Տիարք. Կարապետ Աֆարեան Ատենապետ, Տօքթ. Կէրկէրեան Ատենադպիր, Ռուբէն Մավիսապալեան Գանձապետ, Մէլքոն Ծառուկեան խորհրդական, Սարգիս Կարաեան խորհրդական,

ԹԻՒՐՔ ԵՒ ՍԻՒՐԻԱԿԱՆ ՍՍԶՄԱՆԱՅԻՆ ԽՆԴԻՐԸ

Մ. Հօրէնս, ընկերակցութեամբ Տիկ. Հօրէնսոյի Անկորա մեկնեցաւ:

Մեծ Սէրայէն կը յայտարարուէր թէ Բարձր Գօմիսարութեան քաղաքական բաժնի տնօրէնը Անկորայի ճամբով Բարիզ մեկնեցաւ արձակուրդով: Կը կարծուի որ այս բացատրութիւնը կը ծառայէ միայն երեւոյթները փրկելու և թէ անոր թիւրքիա ճամբորդելուն բուն նպատակն է թուրք և Սուրիական սահմանային խնդիրը կարգադրելու համար միջամտել:

ՀՈՌԱԻ ՄԷՋ ՀԱՅ ՆԱՀԱՏԱԿ ՄԸ ԿԸ ՍՐԲՈՑՆԷՆ

Հոլոյ մէջ, 25 Հոկտ. 1707 թուականին նահատակուած հայր Կոմիտաս վրդ. Քէօմիւրճեանը սրբացնելու պատրաստութիւնները պիտի կատարուին Հռոմի Ս. Պետրոս մայր եկեղեցիին մէջ, Ս. Պապի նախագահութեան տակ:

Հայ կաթոլիկ պատրիարք Գեր. Թէրզեան արքեպիսկոպոսը հրաւիրեալ է հոն ներկայանալու համար Հռոմ մեկնած է:

Հանգուցեալ հայր Կոմիտասը հալածուած և եկեղեցիներուն յանձնուած էր:

Անիկա յանդիմանուեցաւ կաթոլիկ ըլլալուն պատճառաւ և մարտիրոսացաւ Ֆրանսայի գեսպանին հետ բարեկամական յարաբերութիւններ ունենալու յանցանքով:

Յետոյ մահուան պատասխանելով գլխատուեցաւ: Գլխատումը տեղի պիտի չունենար եթէ, նախորդ իրիկուն իրեն եղած չատաջարկին վրայ, իսլամութիւնը ընդունէր:

Իր գերեզմանը Պոլիս Պալըքլըի գերեզմանատան մէջ է, բայց անոր մարմինն ու գլխատուած գլուխը, Ֆրանսական գեսպանի կողմէ մեծ գումարի մը փոխարէն գնուելով Ֆրանսա փոխադրուած էր:

ԿԱՐԵՒՈՐ

Մեր այն բաժանորդները որոնք յարգ իրենց երկրորդ տարուան բաժնեգիները չեն վճարած ամբողջութեամբ, բարի թող էլլան փութով մաքրելու իրենց հաշիւները:

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՔԼԷՄԱՆՍՕ ԵՒ ՁՈՒԿԵՐԸ

Դրած Լիճի թէ Գիլմանաս իր յիսուակները կը գրէ, որոնք պատասխան մը պիտի ըլլան Ֆօշի մասին վերջերս ըսուածներուն:

Նախկին վարչապետը առաջուան մարդ Ֆին կը սկսի գործի ու մինչեւ իրիկուան ուշ ատեն սեղանին պրաստը կը մնայ: Հրատարակիչներ, սակայն, հանգիստ չեն ձգեր զինքը: Մասնաւորապէս Ամերիկացիներ լրջօրէն հետամուտ են ձեռք ձգելու տնօր այդ գործը: Գանի մը օր առաջ, «Նիպրա նակի Հօր» (Գիլմանսօյի) մեքենիմը կը հարցնէ իրեն.

— Ո՞րքան կը ապասէք ձեր գործին բարգմանութիւնները:

— Երկու միլիոն ֆրանք, կը պատասխանէ Ծեր վարչը:

— Ինչ պիտի ընէք այդ գումարը:

— Ամ նը պիտի նեռեմ:

Խօսակցին զարմանքին վրայ, Գիլմանսօ կը շարունակէ.

— Հաւատացէ՛ք, վերջերս արձանագրուեցայ ձկնորսներու միութեան մէջ: Շատ կը հեսաբրքրուիմ այդ գործով: Ահաւասիկ տարիք մը որ ձուկերու համար գործ մը սեսած ըլլամ: Պէտք է գիտնալ, որ անոնք մարդոցմէն լաւ են, որովհետեւ... լռել գիտեն:

1500 ԿՐԱՄՆՈՅ ՁՄՐՈՒԽՏ ՄԸ

Պրազիլիոյ Վիքթորիա քաղաքէն կը հեռագրեն թէ ԳէՃՃոնսօ Գալուսիօ քաղաքէն Տօքթ. Փաւլօ Փեսսօ ձորի մը մէջ 1500 կրամ կշռող զմրուխտ մը գտած է:

ՄԱՅՐ ՄԸ ԵՐԵՔ ՁԱՒԱԿ ԿԸ ԾՆԻ ՏԱՐԲԵՐ ԳՈՅՆԵՐՈՎ

Պաղեստէն կ'իմացնեն թէ՝ մայր մը երեք զաւակ ասխարհ բերած է՝ երկուքը՝ ճերմակ եւ միւսը սեւ:

Այս երեւոյթիւնը բացատրելու համար կաթնչուած բժիշկները, անկարող կ'ըլլան տալ մեկնութիւն տալու անոր:

ՀՆԱԳԱՐԵԱՆ ՓԻՂ ՄԸ

Նաբոլիի Ամերիկայի Բնական Պատմութեան Թանգարանին համար նաւ ոգիի դրուի խոշոր փիղի մը մնացորդը, որ կը կարծուի թէ 500,000 տարուան հնութիւն ունի: Այս փիղը 1926ին գտնուած է Իսալիոյ մէջ, կը կարծուի թէ հնդկական բնակչութեան մը մէջ պահուած է, ելեկտրական լուսաւորութեան իր առաջին փորձերը: Այս հանդէսներուն նպատակն է՝ իր կենդանութեան ատեն, ամբողջ աշխարհի ծանօթացնել մէկը՝ որ անթիւ գիւտերովը խաղաղութեան մեծ աշխատաւորն ու մարդկութեան բարերարը եղած է: Կը կարծենք թէ Յոբելեանի Յանձնախումբը պիտի բաղկանայ Պ. Պ. Ֆորտ, Աքֆէլլը, Մէլլօն, Շուապ, Ֆայրսթէն և ուրիշներէ:

ՍՏԱՑԱՆՔ

«ՀԱՅՐԵՆԻՔ» ամսագրի Մայիսի թիւը՝ Յօդուածներ ունին՝

Յ. Դաւթեան Սիրելի վերջ, Արմէն Սեհան Փորուսի Տեփան, Կ. Լօքմանեան Հոգիս ցաւ մ'է խորունկ, Վ. Վարագեան Խաւսարի Ապերը, Սամուէլ Պ. Հին սեր, Յ. Օշական Մակ Պտուկ, Ա. Անարանեան Հայասան Հռոմի դէմ, Վահրամ Պասպէսեան Կեանքն ու անուրջը, Արսէն Երկաթ Անոյշ գարուն, Աղօթ, Զիթունի Տիգրան Ասիրչանեան, Մ. Վարանդեան ԲաՓՓի, Ա. Խոնդկարեան Վարանցով Դաշնովի նամակները ցարին, Վասիլիոյ Բրիւսով Հայասանի բանասեղծութիւնը (պատմա-գրական տեսութիւն), Պրոֆ. Վ. Տատամեանց գիւղական խաղաքարքութիւնը, Յ. Ծ. Սիրունի Հայերը Իսմանիոյ մէջ, Մ. Մինասեան Ա'ԷՐ է վարեմի Հայասանը, Ռուբէն Խան Ազատ Հայ յեղափոխականի յուշերից, Մաթէոս իմ յուշերը, Ա. Աթան Հայ կեանքը, (Ամսական տեսութիւն):

ԳԻՏԱԿԱՆ

Ինչ Գիտենք Հրատ Մոլորակի Մասին

Ամենավերջին հետազօտութիւնները հետեւեալ կէտերը հաստատած են.
1.— Հրատի վրայ դիտուած ջերմութեան փոփոխութիւններ, որոնք կ'ընթանան եղանակներու զուգընթաց, կրնան վերագրուիլ բուսականութեան երեւոյթներուն: 2.— Հրատի ջերմութեան ասիճանը երկրի ջերմութեան ասիճանին մօտ է: 3.— Շատ հաւանաբար կեանք գոյութիւն ունի մեր գրացի մոլորակին վրայ:

— Այո՛, այո՛, Հրա՛տցիներ...
— ...

Ոչ մէկ մոլորակ իր մասին այնքան մեծ հոսել տուած է որքան Հրատը: Վիպասանները գայն ներկայացուցած են իբր այլանդակ և սակայն ուշիմ էակներու, «Հրատցիներու» կողմէ բնակուած մոլորակ մը:

Անոնց վրայ այնպիսի գիտական տեսութիւններ յօրինած են որոնք չատ մօտ նմանութիւն ունին Բէրօի առասպելներուն հետ:

Պէ՞տք է յիշեցնել նաև թէ՝ նոյնաւորը «Ջրանցքներու», որոնք կը կարծուին նշմարուիլ անոր վրայ, Հրատցի երկրաչափներուն կողմէ գլուխ հանուած հսկայական հանրային աշխատանքներ կը նկատուին: Զարմանալի ծրագիրներ մը ստեղծեցան այս վերջիններուն հետ «խօսակցելու» համար. ինչպէս օրինակի համար, Սիպերիոյ անծայրածիր դաշտերուն վրայ հաստատել երկրաչափական պարզ ձեւեր կազմուած հսկայական նշաններ: Ջրանցքներու հիանալի ցանց մը հիմնելու տեսակէտէն հանճարեղ եղող Հրատցիները կասկած չի վերցներ թէ զօրաւոր աստղադիտակներով օժտուած չըլլան, որոնց միջոցով անոնք պիտի կրնային նշմարել հաստատուած այս նշանները:

Առտու մ'ալ Ամերիկացի մը աչխարհը ապշութեան մատնեց յայտարարելով որ Հրատի բնակիչները մեզի լուսաւոր նշաններկը ղրկեին: Զպակսեցաւ խիզախ հարուստ մը որ, հիացումէ տարուած, անմիջապէս Գիտութեանց Ակադեմիայի մէջ մրցանիշ մը խոստացաւ այն գիտնականին՝ որ մոլորակներուն հետ հաղորդակցելու միջոց մը պիտի գտնէր, «դուրս ծգելով Հրատը, որուն նկատմամբ խնդիրը արդէն չա՛տ դիւրին էր...»

Աւելի հեռուն երթալ հարկ չի կայ, վերջին չարաթներու ընթացքին, Տօքթ. Ռօպէնսոն անխնայ հեռագրի միջոցաւ չատ պարզ լուր մը կը ղրկէր Հրատի հասցէին: Մինչև հիմա անառակ Հրատցիները դեռ չպատասխանեցին... Բայց, հաւաքերութի՛ւն. չէ՞ որ թերթերը ատեն ատեն մեզ կը ծանուցանեն թէ՝ անթել հեռագրի կայանները անծանօթ լեզուով գրուած խորհրդաւոր նշաններ կը ստանան. անոնք գուցէ Հրատէն կը ղրկուին:

Ա՛հա՛, այնպիսի այլանդակութիւններ, որոնք առանց քաչուելու հաստատակութեան կը հրամցուին. միչտ հետաքրքրուած հրաչալի իրողութեան և չարժումներու:

Հրատի կամ ուրիշ աչխարհներու հետ հաղորդակցութիւն հաստատելու վերաբերմամբ յիշեցնենք միայն արկածախնդիր հոգիներուն թէ՝ մէկի զէմ հազարով կարելի է գրաւի մտնել որ ատիկա պիտի չի կրնայ իրականանալ: Արդարև, հետզհետէ աւելի հաւանական կը թուի թէ՝ մեզմէ հազարաւորներ մէթր բարձր, մթնոլորտին մէջ գոյութիւն ունի եթերային խաւ մը՝ (Couche d'Heaviside) կոչուած, որը անթափանց է էլեկտրական ալիքներուն համար: Այնպէս որ արգելքի իրական վարագոյր մը գրուած պիտի ըլլայ անոնց անցքին վրայ. բան մը՝ որ արգելք պիտի հանդիսանայ մեզ Հրատցիներէն լուր ստանալու կամ զրկելու: Այլ խնդիր, եթէ անոնք, բազմի բերմամբ զօրաւոր անթելի ցօղերով օժտուած՝ փորձեն մեզ հեռագրել... Եւ սակայն, տեղն է հարցնել որ զէթ ընակիչներ գոյութիւն ունի՞ն Հրատի վրայ:

Տարին եւ օրը Հրատի վրայ

Հեռանա՛նք շուտով ցնորքներու առասպելներու շրջանակէն ու մտնե՛նք ճշգրիտ իրողութիւններու զիտութեան սահմանէն ներս: Անհաւասիկ քանի մը կարեւոր եզրակացութիւններ որոնց մասին ամենէն իրաւամիտ աստղաբաշխներն իսկ համաձայն գտնուած են Հրատ մոլորակի մասին:

Ամենէն առաջ՝ Հրատի տարեկան ընթացքը 687 օրերու մէջ կը կատարուի: Ուրեմն Հրատի տարին 687 օր է, այսինքն երկրային տարուան մօտաւորապէս կրկինը:

Հրատի տարին ու կազմութիւնը

Պարզ աչքով, Հրատը գեղեցիկ նարնջագոյն գոյն մ'ունի. իսկ աստղադիտակի մը միջէն աւելի գեղին կ'երեւայ, հիանալի տեսարան մը պարզելով, Շափիւզայի գիծերով եղերուած ու ձիւնափայլ ըսպիտակութեամբ կայծկլտող: Բեւեռներ, կարմիր գաղաթներով ծիրանագոյն տարածութիւններ, կանաչի բոլոր երփներանգները ցոլացնող հրաչալի գորգեր, թոչնած տերեւներու գոյներ, ուժգին երանգներէ ատիճանաբար թեթեւցող մոխրագոյն կամ կապտորակ տոքեր, կապոյտ գիծեր, եւայլն:

Հրատի երկու բեւեռները գրաւուած են բոլորովին ճերմակ գրգռակներով: Բեւեռային այս գգակները, որ չատ ծաւալած կ'ըլլան ձմրան միջոցին, կը պզտիկնան ու գրեթէ բոլորովին կ'անյայտանան ամառուան ընթացքին: Տրամաբանական է գտնոյք նմանցնել սառոյցով ծածկուած տարածութիւններու, որոնք երկրագունդիս վրայ եղածին պէս եղանակներու ազդեցութեան կ'ենթարկուին:

Գունդին մնացեալ մասին վրայ կը նշմարուի առաւել կամ նուազ մթութեամբ ձեւեր, որոնց ամբողջութեան մէջ մեզ կը յիշեցնեն ովկիանոսներու և ցամաքներու բաժանումները: «Այս բիծերէն ոմանք, կը գրէ Գ. Լիւսիէն Բիւսոն, աւելի կամ պակաս չափով կանաչորակ թուի գոյն մը ունին և քիչ նշմարելի են իսկ ոմանք, ընդհակառակը, խիստ խորունկ գոյն մը. կ'ընդունին թէ անոնք կրնան ներկայացնել ծովերն ու ովկիանոսները և գեղին շրջանները՝ ցամաքամասերն ու կղզիներ:»

Կարեւոր փոփոխութիւններ այլափոխած են կարգ մը շրջանները. 1926 Նոյեմբերին, Հրատի վերջին հակադրութեան ատեն, Տիկ. Գամիլլ Ֆլամմարիոն կրցաւ գծագրել «Արեւու Լիճ»ը և այսպէսով նշմարել անոր ցնորական փոփոխութիւնը: Նախ անիկա կլոր, արտասովոր կերպով մութ և անսահման կ'երեւէր: «Հրատի աչքն էր, ինչպէս զայն կ'անուանեն երբեմն, որ իր սև բիբերը յառած էր երկրին վրայ:

Հրատի բուսականութիւնն ու ջերմութիւնը

Հրատի մակերեսին վրայ հաստատուած փոփոխութիւնները յայտնի կը մեկնի:

Հոն կ'աչխատի գիշերուան մէկ մասը, կարգադրելու համար Օպոզասի սկիզբը կատարուելիք յարձակման պատրաստութիւնները:

18ի առաւօտուն, ապայակոյտին հետ խորհրդակցութեան մէջ է երբ հեռեւեալ տեղեկը ստանալի լուրը իրեն կը հասնի.—

Ցիրանացիները ջախջախիչ ուժերով և յարձակումի կատաղի ոգիով մեծ յարձակումի մը ձեռնարկած ու Սուասոնի հարաւարեւելեան կողմ ճակատը ճեղքած են: Առաջին գծի խումբերը փճացած, ամենահաստատուն կարծուած զօրամասեր խորտակուած կամ կալանաւորուած են, հազարներով գերիներ կան: Լիւսէնաօրփ կը հրամայէ որ հոն պահեստ դրուած զօրաբաժիններէն մին Սուասոնի կողմը ղրկուի ու ինք այ որարչաւ. Ավէն կը վերադառնայ:

(Վերջը յաջորդիւ)

Անկախութեան Տարեդարձի Հանդէսը Պէյրութի Մէջ

(Շար. նախորդ թիւին եւ վերջ)

Հանդէսին փայլը կը կրկնապատկէր հանդիսաւորները, որ միջոցին կը նուագէր գեղեցիկ կոմպոզիցիաներ:

Զ. Ա. Մ. թաղեան կողմէ Պ. Ե. Տիրանեան կարդաց ուղերձ մը.

«Անկախութեան տարեդարձին առիթ, կրկին մեր միութիւնը իր վրայ է վերցուցած նախաձեռնութիւնը այս հանդէսի կազմակերպութեան, այն համոզմամբ որ այս օրը ոչ թէ և նոր զոհարերութիւններու օր է, այլ օրը հա խորհրդածելու. և կամքերը պրկելու օր է:

«Մենք որը հնք այնքան ատեն, որքան ատեն որ որը է հայ հայրենիքը, մենք՝ որբերս ամենէն աւելի տառապած, ամենէն աւելի ճաչկած թրքական սարսափները, ամենէն աւելի պարտականութիւն ունինք առանդաւոր բլլալու մեր ցեղի գարաւոր երազներուն:

«Կարդ մը մարդիկ կը կարծեն թէ՝ մենք կուսակցական ազդեցութեան ենթարկուած ենք: Մենք ոչ օրի չենք ենթարկուած. մենք կ'ենթարկուինք հայ ժողովուրդի ընդհանուր և մեր միլիոնաւոր զոհերու կտակին:

«Մենք անոնց հետ ենք, որոնք կ'ուզեն յարգել մեր ծնողներու յիշատակը և գիտեն արժեցնել մեր ցեղային արժէքները:

«Մենք հաւատացած ենք որ ճակատագրական ու բաղդորոշ օրերու մէջ, որը պիտի գայ անպայման, մեր կամքը պիտի գտնոյ իրաւունք, մեր ուժը ցեղին յարատեւութիւնք, մեր արիւնը թեան զօրավիգ և մեր արիւնը թեան զօրավիգ՝ հայրենիքի արարման նոր մատաղ՝ հայրենիքի արարման սեղանին:»

Ներկաներու բուռն ծափերուն մէջ բեմ եկաւ Տօքթ. Ե. Թիւթիւնճեան, որ նախ 15 վայրկեան տեւողութեամբ բանախօսութեամբ մը թուեց այն կարեւոր գերը որ կ'ստանձնէ Ֆրնս. կառավարութիւնը Լիբանանի մէջ, յիշեց նաև տեղական կառավարութեան բարեացակամ վերաբերմունքը մեզ հանդէպ և հայութեան կողմէ հնարաւոր ամէն յարգանք:

Վերջը չարաւնակեց իր բանախօսութիւնը հայերէն լեզուով և վերուցուց հայը որպէս ժողովուրդ՝ Արշակունեաց, Բագրատունեանց, Ռուբէնեանց և վերջինը՝ Միացեալ Անկախ Հայաստանը:

«Մայիս 28ը յենարան մը է, որուն հիմնադրութիւնը դրաւ Ա. բրամը, որ հայ ժողովուրդի դարաւոր երազը կազմալ իրականացնել Սարտարապատի անմոռանալի ճակատամարտով:

Յետոյ Պ. Թիւթիւնճեան առաջարկեց վայրկեան մը սալի կանգնիլ և խոնարհիլ մեր չորրորդ հիմնադրութեան՝ Մայիս 28ի առջև, որ պատերով նոր Արշալոյսներու:

«Մեր Հայրենիք»ով հանդէսը փակուեցաւ:

Օտարներու Կարծիքը Անդրանիկի Մասին

Ֆրանսական «Ֆամէսիա» թերթը կը գրէ.—

Ժամանակակից պատմութեան մէջ չը կայ ազգ մը որ հայ ազգին տակ տառապած բլլայ: Ջարդերը, որ պատերազմէ առաջ, պատերազմի շրջանին և անկէ վերջ այս դժբախտ ազգին վրայ ի գործ դրուեցան, անոր թիւը իջեցուցին 5էն 3 միլիոնի. և այդպէսով առկէ 15 դար առաջ Ասիոյ վրայ տիրապետելու փառքին տիրացած երկրի մը ժողովուրդը այսօր կ'ապրի երկրագունդին բոլոր մասերուն ցրուած:

Ջարդերը կը գործադրուէին բայց ցեղը մեռնիլ չէր ուզեր և առնոր մէջէն ծնան մարդիկ որոնք իրենց կեանքը հայրենիքի փրկութեան համար պիտի զոհէին: Առոնց մէջ ամենանշանաւորն է Անդրանիկը՝, վերջերս մեռած հերոս մը, որ պատերազմի շրջանին մեր կողքին կարեւոր դեր մը խաղաց իբր Թուրական զօրաբաժնի մը հրամանատար մասնակցելով Կարսոյ գրաւման: Ի վարձատրութիւն իր քաջագործութեանց՝ Ֆրանսական կառավարութիւնը անոր շնորհած էր Լէժիոն տոնէօրի և զինուորական խաչի պատուանշանները և զօրավար Կուրօ փութացած էր անոր գլխաւորին իր վերջին յարգանքը մատուցանել:

Բայց այս ամէնը պատմութեան կը պատկանի այլեւս:

Այժմ մեր գործն է քննել Ֆիլմը վերցնելով նախ անոր արեւ ստի մասը և վերջն ալ, աւելի լայն կետնի վրայ, անոր ընկերային հասողութեան արժէքը:»

Այս գործը, որ Շահխաթունեանի, զլուխ հանած է, ունի բարեժամանութիւն մը՝ անկեղծութիւն, որ մեղի համար ամէն բանէ գերիվեր է: Բեւեռագրողը չացուցիչ պատկերներու ցուցադրութեան կողմնակից եղած չէ, այլ պատմած է պարզ յուզիչ, դիւցազնային կեանքը գեղջուկ հային Անդրանիկին, որ իր խիզախութեամբը, խաղաղութեամբը և իր ցեղին քաջութեան վրայ ունեցած հաւատքովը ազգային հերոս մը կը դառնայ:

Անդրանիկին անձնաւորումը սրատուչ կերպով ներկայացնող ականաւոր դերասան Շահխաթունեանին քով ապա՝ որ Հայաստանի տառար դիմագիծը ներկայանայ փափուկ գեսը կը վիճակի դերասանուհի Անարէ Սիմանեանը:

Գործը ուելի չանգրդուած գառնայ երբ գայն քննենք ազգի մը փառքին յօրինուած «ժանկարագրին երգ»մ մը, և կը ծանենք թէ այս տեսակի մէջ բաստուած առաջին ֆիլմն է Արդարև, Անդրանիկը աչխարհ ծագերուն սիրուած բարձր Հայութեան որոնին հայրենի թոսող ազգակը պիտի բլլայ, պէս նաև հայկական վերածնունդի նոր բրօբանդի համիցոյ մը և ազգի մը մարդիկ գրութեան ու մարդու մը փառաբանութեան ոգեկոչումը:

Անդրանիկով չարժանկարը բուսաւոր չատ հետաքրքրաչարժ ազգի կը բանայ իրեն:

ԹԻՒԼԻՊԹԻԼ

Ռիւշտի Պէյի Մէկ Յայտարարութիւնը

Գարէն ատաղուած տեղեկութեանց համաձայն, կիրակի օր, կարգի մէջ, արտաքին գործոց խարար Բիւշտի պէյ Ադգ. մեծ զորվին առջև ճատ մը խոսած է, որուն մէջ ակնարկելով Թուրքիոյ բարեկամական սանմանային խնդրին, ասած է.—

«Թրքօ—Սովետական սանմանագծումին և երկաթուղային խնդիրներու վերաբերեալ հարցնելու չարաբջ Ֆրանսայի դեսպանին կատարուած բանակցութիւնները վերջանալու մօտ են: Այս խնդիրներուն կարգադրութիւնը դպանին ատենիր պատասխանելի խնդիր ունի, որը, իր կարծիքով պիտի չուշանայ:

Ֆրանսայի ներկայացուցիչը բանակցութեանց ընթացքին ցուցած է որ իր կառավարութիւնը զգացումները խիստ բարեկամական են:

«Գոհունակութեամբ կը յայտարարեմ որ այդ զգացումները մասնաւորապէս են Ֆրանսայի դէպ մեր ունեցած զգացումներ. Ինչպէս որ Ֆրանսա. դեսպանին մանրամասնօրէն բացատրեցի մեր նպատակն է՝ այս վեճերը եզրափակ չուշ և բարեկամական ոգիով մը կարգադրել: Այս կարգադրութիւնները չանգրդուելու մեր ուն մեծ օգտակարութիւն ունենայ:

Կը յուսամ թէ՝ արձագանգները առաջ, ձեր բարձր ժողովուրդի ընդարձակ տեղեկութիւն պիտի կրնամ հաղորդել:»

Այս յայտարարութիւններ փահարութիւններով ողջունեցին:

Մսլաքիոյ Մէջ Սպաննուած Զ...

Գարէն ատաղուած տեղեկութեան համաձայն, քանի չի թիւրքեր յարձակած են Մալաքի Աւեսիս Ցայանի ընակատնոր գայն մորթելու ու կողոպտելու վերջ, հարուստ ատրով մը յայտնուած են:

ԱԶԴԱԿԻ ՊԱՏՄՈՒԱԾՔՆԵՐԸ

Սիրոյ Յաղթանակը

Զ. Մաս

Վա՜ՏՐ...

Աւա՜ղ, Իվոնին չարաղուչակ նախազգացումը իրականացած էր: Հակառակ իր բոլոր փնտռտուքներուն, կարելի չեղաւ ուէ հետք գտնել իր սիրելի Բօպէրէն և յուսահատ ու ընկճուած վերադարձաւ տուն: Ան չէր լար, այլ կ'աչխատէր մխիթարել Ժիլլիէթ, որ օրօրոցը գրկած կուլար անվերջ:

Բժիշկը հեռացած եր արդէն չատոնց: Երկու յուսահատները առանձին մնացած են սենեակին մէջ և մայնիսացած իրար կը դիտեն:

Մայրամուտ է: Կամաց կամաց աչխարհը մթագնիլ սկսած է: Ժիլլիէթ կը սարսափի մութէն, բայց կը նախընտրէ խաւարը չի տեսնելու համար պարապ օրօրոցը, որուն մէջէն դուցուած էր իր սիրելի մանկիկը:

Լուսինը... Անչուշտ երկու տանջուած հոգիներ քանի մը ժամ կը վերանան բոլոր մտածումներէն և հազիւ կ'զգան ժամանակի անիւին ընթացքը:

— Իվո՛ն, լոյսը վարէ, կը սարսափիմ այս մութին մէջ մեզ դիմաց աչքերէն, յանկարծ կը պոռայ Ժիլլիէթ:

Լոյսի աղօտ լոյսը սակայն, աւելի սառեցուց Ժիլլիէթին ցաւը և բարձրաձայն սկսաւ հեկեկալ, երբ կրկին նշմարեց պարապ օրօրոցը...:

Երեսը գետին դրած, Ժիլլիէթ մարած վիճակ մը ունէր, երբ յանկարծ ձիչ մը լսուեցաւ.

— Մե՛ն, զաւակս, սրտաճատորս... կը չարչարեն... կուլա՛յ, զիս կը կանչէ. անօթի է զաւակս... Իվո՛ն մտիկ ըրէ մեր սիրելիին ձայնն է, մեզ կը կանչէ, վազէ՛, վազէ՛, ազատէ զայն և վերադարձուր իմ գիրկս...

Բիչ մը սթափելով կը շարունակէ Ժիլլիէթ.

— Մե՛ն, ոչ, կ'երդուիմ, Բօպէրս գնաց... ա՜հ պէտք է քաւեմ Աստուծոյ առաջ գործած մեղքս:

— Մէ՛ն, Ժիլլիէթս, մի ըսեր այդպէս, դիտես թէ որչափ կը սիրեմ քեզ...

— Այո՛, մեղք գործեցի. առանց իրաւունք ունենալու քեզ սիրեցի... այո՛, բայցինչո՞ւ սիրելի Բօպէրս քաւէ իմ մեղքերս. ո՜հ ան կը տառապի, կը չարչարուի, ա՜հ Բօպէրս, զաւակս...:

— Ոչ Ժիլլիէթ, ան չի տառապիր. ստիպանաստանէն ինձ ըսին որ անկարելի է չի գտնուիր և ամէն կողմ հեռաձայնով իմացուցին. մօտ օրէն պիտի գտնենք մեր սրբատառորը, վստահ եղիր:

— Ո՜հ, ինչ երջանկութիւն, եթէ իրականանան բառերդ. որչա՞փ պիտի սիրէի Բօպէրս և ամէն գիշեր անքուն օրօրոցը պիտի բարպասէի:

— Ժիլլիէթ, չի կրցա՞ր ճանչնալ գիմակաւոր մարդը:

— Ոչ, ան լաւ ծածկուած էր. չատ ուժով էր և կարծես չատոնց ի վեր քու գուրս ելնելդ կ'սպասէր:

Իվոն, յանկարծ լսեց և սկսաւ մտածել. աչքերը վրէժով լցուցին. վերջապէս մտաբերած էր այն անձը որ վատաբար կ'ուզէր իրմէ վրէժ լուծել: Ուրիշ ոչ ոք պիտի կրնար այս երջանիկ բոյնը ապրել, բայց Օքթավ որ լա Մարթինիէրէն, որ վերջին անգամ յայտնած էր թէ՝ վրէժը պիտի լուծէ:

Ժիլլիէթ հանկցաւ Իվոնին ենթապրութիւնը և ըսաւ.

— Իվոն, չէի կարծեր որ Օքթավ այսքան վատ է և պիտի հանդարտի այսքան ատրին միջոցներով վրէժ լուծել մեզմէ:

— Ոչ սիրելիս, համոզուէ որ անիկա վատ մարդ է. երբ առաջին անգամ զինք Թուլուզի մէջ տեսայ, Բայց վա՜տ, դեռ դուն զիս ճանչնար. թուլցուր չեմ այդ զէպքերու առջև, ա՜հ ան պէ՞ս պիտի փոխարինեմ զիս թիւնդ...:

Պահ մը ինքնիրմէ խոսելէ Իվոն դարձաւ Ժիլլիէթին և

— Սիրելիս, հիմայ ասոնք մեր երկուքին է, Օքթավ Մարթինիէրին և իմ՝ Իվոնին զիս վիրաւորեց՝ իմ ամենագեղեցիկ զգացումներս և պատճառեցի մեր տարուկ բոյնի մասն. գուն հոգ մի ըներ և հոգդ եղիր, վրէժս անպայմանի լուծեմ իրմէ:

— Բայց, Իվո՛ն, պէտք չի տաժենք վայրկեան առաջ մեր տառապողը գտնելու միջոցներ կարեւորը առանց ժամանակ կորցնելու Բօպէրը գտնելու սիրելի զաւակս...

— Հոգ մի ըներ, սիրելի պէրը պիտի գտնեմ, քանի՝ պիտեմ: Վազը իսկոյն փարիզ մեկնիմ և կը գտնեմ կոմս ալը լա Մարթինիէրը և անոր կուտամ առանձնաբանութիւն սիրուն Ժիլլիէթս, համբերեցէք և հրաժեշտ տամ: Ես վաղ տուն իսկ կը մեկնիմ Փարիզ միայն ուշադրութիւն ըրէ տար առողջութեանդ:

Ա՜հ այդ վա՜տը...

Թարգմ. ԱՐՍԷՆ